

LUNDS
UNIVERSITET

Säkerhet för vem?

En kritisk diskursanalys av FNs säkerhetsråds resolutioner och Action Group for Syrias och International Syria Support Groups fredsplaner ur ett genusperspektiv

Emmanuelle Texier

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK61
Termin: 6e terminen 2016
Handledare: Lina Sturfelt
Omfång: 14975

Abstract

Title: Security for whom? A critical discourse analysis of UN Security Council resolutions and Action Group for Syria's and International Syria Support Group's peace plans from a gender perspective.

A peace process in Syria must ensure safety and security for all, which means taking into consideration the specific security threats that women face on account of being women. This study uses Teun van Dijk's critical discourse analysis to examine UN Security Council Resolutions and Action Group for Syria's and International Syria Support Group's peace plans from 2015 and 2016 to see whether, and if so in what way, the discourse expresses a state-centric notion of security that marginalizes Syrian women's security needs. The results will be analyzed through the lens of Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes and Naomi Cahn's theoretical perspective as presented in the book *On the Frontlines: Gender, War and the Post-Conflict Process*. The results that emerge are that the discourse conveys a notion of security that prioritizes the stability of state institutions and focuses almost exclusively on physical and armed violence in the public sphere committed by warring groups. The notion of security expressed thus overlooks alternative understandings of security that to a greater extent affects women, such as security threats in the private sphere or the importance of having access to socioeconomic rights in order to feel secure in everyday life.

Key words: Syrian women, security, state-centric security, peace process, UN Security Council, Action Group for Syria, International Syria Support Group, critical discourse analysis

Abstract

En fredsprocess i Syrien måste garantera trygghet och säkerhet för alla, vilket inte minst innebär att ta i beaktande de särskilda säkerhetshot som kvinnor står inför i egenskap av att vara kvinnor. Denna undersökning kommer att granska FNs säkerhetsråds resolutioner och Action Group for Syrias och International Syria Support Groups fredsplaner från 2015 och 2016 som har till syfte att skapa fred i Syrien, för att se om och i så fall på vilket sätt som den förmedlade diskursen uttrycker en statscentrerad säkerhetssyn som marginaliserar syriska kvinnors säkerhetsbehov. Till hjälp kommer jag att ha Teun van Dijks metod för kritisk diskursanalys och Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahns teoretiska perspektiv om vad säkerhet för kvinnor inbegriper från boken *On the Frontlines: Gender, War and the Post-Conflict Process*. Syftet är att problematisera osynliggörandet av kvinnors säkerhet inom diskursen och på så sätt väcka reflektion kring internationella aktörers ansvar att göra den syriska fredsprocessen så inkluderande som möjlig. Undersökningen finner att diskursen förmedlar en syn på säkerhet som kopplad till statens och statliga institutioners stabilitet och som nästan uteslutande fokuserar på fysiskt och beväpnat våld i den offentliga sfären begånget av stridande grupper. Säkerhetssynen osynliggör därmed andra förståelser av säkerhet som i högre utsträckning drabbar kvinnor, såsom säkerhetshot i den privata sfären eller vikten av goda socioekonomiska förutsättningar för att känna trygghet och säkerhet i vardagen.

Nyckelord: Syriska kvinnor, säkerhet, statscentrerad säkerhet, fredsprocess, FNs säkerhetsråd, Action Group for Syria, International Syria Support Group, kritisk diskursanalys

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Problemformulering och syfte.....	1
1.2 Frågeställning:	2
1.3 Material och avgränsningar	3
1.3.1 Primärmaterial	3
1.3.2 Säkerhetsrådets resolutioner	5
1.3.3 Fredsplanerna	5
1.3.4 Källkritik.....	7
2 Teori och metod	8
2.1 Teori	8
2.2 Metod.....	10
3 Litteraturoversikt och tidigare forskning	14
3.1 Kvinnor och fredsprocesser	14
3.2 Säkerhet och fredsprocesser	17
4 Resultat och analys.....	23
4.1 Produktion	23
4.1.1 Tillträde	23
4.1.2 Miljö	27
4.1.3 Genre	27
4.2 Text.....	30
4.2.1 Stopp för våld	31
4.2.2 Den politiska processen.....	36
5 Slutsatser och diskussion	43
5.1 Slutsatser.....	43
5.2 Diskussion	45
Referenser	47

1 Inledning

Över hela världen utsätts kvinnor för våld och hot relaterat till deras kön, vilket även sker i det blodiga inbördeskriget i Syrien. Syriska kvinnor är både offer för sexuellt och könsrelaterat våld och för den svåra humanitära situationen där bristande tillgång på mat, skydd och sjukvård utgör ett hot mot deras säkerhet och trygghet.¹ Konflikten i Syrien fick sitt startskott år 2011 under den arabiska våren då fredliga demonstrationer om demokratiska reformer möttes av hårt motstånd från sittande president Bashar al-Assads regeringsstyrkor.² Situationen har sedan dess utvecklats till en mycket komplex konflikt mellan syriska regeringstrupper och en splittrad opposition bestående av olika grupper och militanta islamistiska terroristorganisationer.³ Det är viktigt att en fredsprocess i Syrien inte enbart fokuserar på eldupphör och en politisk lösning mellan de stridande parterna då det skulle riskera att osynliggöra kvinnors behov av bl.a. socioekonomiska rättigheter för att uppleva säkerhet.⁴ Det är därför helt avgörande att de aktörer inom det internationella samfundet, med FN i spetsen,⁵ som leder pågående formella fredsförhandlingar tillämpar ett inkluderande perspektiv på vad säkerhet kan innebära för olika grupper i samhället.

1.1 Problemformulering och syfte

¹ Hibaq Osman, "This is the brutal effects of war on women of Syria", Independent, publicerad 29 januari 2016, hämtad 28 maj 2016, <http://www.independent.co.uk/voices/this-is-the-brutal-effect-of-war-on-the-women-of-syria-a6841856.html>

² Globalis "Den arabiska våren", senast uppdaterad 19 augusti 2015, hämtad 28 maj 2016, <http://www.globalis.se/Konflikter/Den-arabiska-vaaren>

³ Globalis, "Syrien", senast uppdaterad 20 februari 2016, hämtad 28 maj 2016, <http://www.globalis.se/Konflikter/Syrien>

⁴ Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahn, *On the frontlines: Gender, war and the post-conflict process*, 2011, Oxford University Press, s.60- 62

⁵ Security Council Report "Syria", publicerad 29 februari 2016, hämtad 29 maj 2016, http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2016-03/syria_29.php

Syriens inbördeskrig har medfört oerhört lidande för befolkningen, inte minst för syriska kvinnor. Det internationella samfundet i form av exempelvis FN och NGOs spelar en avgörande roll som medlare mellan de stridande parterna och för att hjälpa den utsatta befolkningen. Därmed har det internationella samfundet ett stort ansvar att använda sitt inflytande för att skapa fred och stabilitet i landet på ett sätt som även ser till marginaliserade gruppers särskilda behov av skydd. En fredsprocess i Syrien måste garantera trygghet och stabilitet för kvinnor inom alla sfärer i samhället och inte enbart fokusera på en politisk lösning mellan stridande parter. Denna uppsats avser att undersöka den säkerhetsdiskurs som det internationella samfundet ligger bakom för att se om den domineras av en begränsad förståelse av säkerhet som kopplat till fysisk säkerhet i den offentliga sfären, eller om säkerhetsdiskursen inkluderar ett vidare säkerhetsbegrepp.⁶

Syftet är att problematisera den diskurs som FNs säkerhetsråd och de internationella grupperna Action Group for Syria och ISSG uttrycker i resolutioner och fredsplaner gällande Syrien för att upptäcka om den förmedlar en alltför snäv statcentrerad syn på säkerhet som osynliggör kvinnors särskilda säkerhetsbehov. Genom att synliggöra hur kvinnors säkerhet förbises skapas möjlighet till reflektion kring det ansvar som internationella aktörer har gentemot syriska kvinnor i utformandet av dokument som ska vara vägledande för den syriska fredsprocessen. Detta kan förhoppningsvis vara ett första steg mot en mer inkluderande fredsprocess som i sin tur kan ligga till grund för ett rättvist och jämlikt samhälle befriat från konflikt.

1.2 Frågeställning:

Om och i så fall på vilket sätt uttrycker diskursen i säkerhetsrådets resolutioner och fredsplanerna från Action Group for Syria och ISSG en statscentrerad säkerhetssyn som marginaliserar syriska kvinnors säkerhetsfrågor?

⁶ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 59-60

1.3 Material och avgränsningar

1.3.1 Primärmaterial

Uppsatsen avser att undersöka FNs säkerhetsråds resolutioner från 2015 och 2016 och Action Group for Syria och ISSGs överenskommelser för att nå fred i Syrien från samma tidsperiod, vilka fortsättningsvis benämns som fredsplaner. Det valda materialet är resultatet av politiska förhandlingar och beslut på högsta nivå inom det internationella samfundet avseende hur konflikten i Syrien ska lösas. Helt grundläggande för att nå fred är frågan om säkerhet, därmed är materialet särskilt intressant för denna uppsats som syftar till att undersöka hur internationell säkerhetsdiskurs exkluderar kvinnors säkerhetsbehov.

Säkerhetsrådet är ett mycket inflytelserikt organ vars främsta uppgift är att bevara internationell fred och säkerhet. De beslut som fattas av säkerhetsrådet är bindande för FNs medlemsländer vilket innebär att organet har en unik auktoritet i frågor gällande fred och säkerhet⁷. Även de internationella fredsplaner som förhandlats fram har ett avgörande inflytande vad gäller säkerhet för människor i Syrien. Fredsplanerna som undersöks i denna uppsats har skrivits av grupperna Action Group for Syria och International Syria Support Group (ISSG). Båda grupper, som har arbetat i nära samverkan med FNs säkerhetsråd, består av representanter för stater och mellanstatliga organisationer såsom FN, EU och arabförbundet och har bildats med syftet att förhandla fram fred i Syrien. Fredsplanerna som de båda grupperna har tagit fram ligger till grund för den fredsprocess som nu pågår i Syrien och har en direkt påverkan på hur det syriska samhället ska byggas upp. Det är alltså möjligt att konstatera att FN resolutionerna och fredsplanerna spelar en avgörande roll för människors trygghet och säkerhet i Syrien, det är dessa dokument som definierar vad som är viktigt och vilka insatser som ska prioriteras för att sätta stopp för våldet. Detta är också skälet till att jag har valt att granska just detta material, dokumenten vittnar om vilken syn det internationella samfundet har

⁷ FN- förbundet, "Säkerhetsrådet", Publicerad 20 oktober 2010, Uppdaterad 15 april 2015, hämtad 15 maj 2016, <http://www.fn.se/fn-info/om-fn/organisation/huvudorgan/sakerhetsradet/>

på säkerhet i Syrien och är samtidigt de dokument som har mest inflytande över fredsprocessen i Syrien. Dessa bör därför vara så inkluderande som möjligt gentemot utsatta grupper i det syriska samhället, inte minst kvinnor, och därför är det både intressant och relevant att kritiskt granska detta material.

Det finns en mycket stor mängd material som berör fred och säkerhet i Syrien. FNs generalförsamling och säkerhetsråd har kommit med flertalet resolutioner sedan konflikten startade i Syrien 2011. Flera fredsinitiativ och fredsförhandlingar har också påbörjats, och otaliga rapporter från NGOs har publicerats. Utbudet av primärmaterial som hade kunnat säga något om det internationella samfundets säkerhetsdiskurs och syn på säkerhet i Syrien är alltså stort. Att titta på allt detta material är inte möjligt inom ramen för denna uppsats och därför har en avgränsning avseende tid och källa gjorts och jag kommer endast att titta på material från den senaste i raden av fredsförhandlingar som initierades av FN i oktober 2015. Fredsförhandlingen har skett i nära samarbete mellan FN, säkerhetsrådet i synnerhet, och ISSG. Därav omfattar materialet både säkerhetsrådets resolutioner och ISSGs fredsplaner som tillkommit under denna tidsperiod fram till februari 2016 då den senaste resolutionen och fredsplanen antagits. Säkerhetsrådet har under denna tidsperiod antagit ett stort antal resolutioner som kan kopplas till Syrien. Jag kommer endast att titta på de tre resolutionerna som har haft ett tydligt fokus på konflikten och hur fred och säkerhet ska nås i Syrien, och inte på resolutioner som t.ex. diskuterar FN operationer. Vad gäller fredsplaner kommer jag titta på samtliga av ISSGs fredsplaner. Därtill tillkommer ännu en fredsplan från 2012 som framarbetats av Action Group for Syria under en tidigare fredsförhandling. Trots att fredsplanen från 2012 är några år gammal kommer den att analyseras i denna uppsats eftersom den spelar en avgörande roll för den nu pågående fredsförhandlingen. Det fredsinitiativ som inleddes i oktober 2015 bygger helt på de riktlinjer som fredsplanen från 2012 satt upp, dessutom refererar samtliga resolutioner och fredsplaner från 2015 och 2016 till den tidigare fredsplanen och tydliggör att den alltså gäller och måste implementeras för att fred ska nås i Syrien. Avgränsningen av material innebär att denna uppsats kommer att granska de dokument som just nu har störst betydelse för fredsprocessen i Syrien och som därmed har en reell inverkan på människors liv idag. Frågan om och i så fall hur dokumentens säkerhetsdiskurs är exkluderande mot kvinnor är alltså både aktuell och av yttersta vikt. Totalt omfattar primärmaterialet 24 sidor. Fredsplanerna saknar i samtliga fall sidnumrering och paragraferna är inte numrerade, jag kommer alltså genomgående att endast referera till dessa med titel, datum och namn på den grupp som ligger bakom.

1.3.2 Säkerhetsrådets resolutioner

- Resolutionen 2254 från 18 december 2015 är central för de pågående fredsförhandlingarna och refereras återkommande till. Resolutionen presenterar ambitionen om att en politisk process ledd av FN ska startas och att en skiss på en ny konstitution ska påbörjas inom 6 månader. Fria demokratiska val ska hållas 18 månader efter antagandet av en ny konstitution. FNs generalsekreterare och ISSG uppmanas att leda försöken till ett eldupphör och att parallellt starta en politisk process. Resolutionen är 4 sidor.⁸
- Resolution 2258 från 22 december 2015 omfattar 5 sidor. Den handlar främst om den humanitära situationen och hur svårt det är att nå utsatta människor, samt att tidigare fredsplaner och resolutioner måste implementeras.⁹
- Resolution 2268 från 26 februari 2016 noterar att det skett en formell start av förhandlingar om en politisk process i januari samma år på initiativ av bl.a. FNs generalsekreterare. Kräver att ett vapenstillestånd ska påbörjas den 27e februari. Välkomnar ISSGs fredsplan The Terms of Cessation of Hostilities och uppmärksammar att syriska regeringstrupper såväl som oppositionsgrupper har accepterat denna. Resolutionen är 2 sidor.¹⁰

1.3.3 Fredsplanerna

- Fredsplanen från 30 juni 2012, kallad Final communiqué är fem sidor lång och tillkom under den första Geneve konferensen om Syrien, en fredskonferens initierad av FN i syfte att stoppa Syrienkrisen. Deltagarna kallade sig för Action Group for Syria och bland dem fanns exempelvis USA, Ryssland, Kina, EU och Arabförbundet¹¹. Fredsplanen ställer krav om en övergångsregering innehållande medlemmar från både syrisk regering och opposition,¹² och stakar även ut riktlinjer för en politisk övergångsprocess. Därtill beskrivs steg för att avhjälpa

⁸ FNs säkerhetsråd, resolution 2254, S/RES/2254 (2015), 18 december 2015

⁹ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, S/RES/2258 (2015), 22 december 2015

¹⁰ FNs säkerhetsråd, resolution 2268, S/RES/2268 (2016), 26 februari 2016

¹¹ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹² Peter Beaumont & Shiv Malik, "Syria crisis: Geneva talks sound death knell for Assad regime", The Guardian, 1 juli 2012, <http://www.theguardian.com/world/2012/jul/01/syria-crisis-geneva-talks-assad>

den svåra humanitära situationen och vilka åtgärder som konferensdeltagarna och omvärlden bör vidta i syfte att implementera planen.¹³

- Fredsplanen från 30 oktober 2015 är författad av ISSG, the International Syria Support Group. ISSG bildades hösten 2015 med avsikt att inleda nya fredsförhandlingar för att nå fred i Syrien, och består av bl.a. EU, FN, Arabförbundet, USA, Ryssland, Kina och andra enskilda nationer. Det som gruppen har kommit överens om har förmedlats via uttalanden i skriftligt format, sk. communiqués, vilka här benämns som fredsplaner. Under ISSGs första möte lades grunden för hur situationen i Syrien ska lösas. Deltagarna enades bl.a. om att en politisk process helt ska utgå ifrån folkets styre, att terrorgruppen IS måste bekämpas och att den humanitära situationen är akut och måste åtgärdas. Dokumentet täcker en sida.¹⁴
- ISSGs andra communiqué från 14 november 2015 ställer krav på eldupphör, hur den humanitära situationen bör adresseras samt grundläggande principer för framtida syriska fredsförhandlingar. Dokumentet är två sidor långt. ISSGs första och andra communiqués benämns inom FN som ”the Vienna statements”.¹⁵
- ISSGs möte under 2016 mynnade ut i en tredje fredsplan den 11 februari som tar ställning till tre dimensioner av den syriska konflikten, vikten av att få till ett eldupphör, vikten av att få till en politisk övergångsprocess styrd av det syriska folket, och att humanitära insatser omedelbart måste tillåtas tillträde till utsatta områden och grupper. Dokumentet omfattar tre sidor.¹⁶
- USA och Ryssland har i sitt ämbete som ISSGs ordföranden antagit en fjärde fredsplan för eldupphör, framarbetat av ISSG. Denna antogs den 22 februari av ISSG och den 26 februari i säkerhetsrådet. Planen för eldupphör ska gälla för alla de grupper som godtar planen, men inte för de organisationer som av FN betraktas som terroristorganisationer. Denna omfattar ungefär 2 sidor och las ”terms of cessation of hostilities in Syria”. Den ska appliceras på alla militära

¹³ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹⁴ ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015

¹⁵ ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

¹⁶ ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

grupper, en första paragraf beskriver det ansvar som oppositionsgrupper har, den andra det ansvar som regeringstrupper har.¹⁷

1.3.4 Källkritik

Min undersökning kommer inte att försöka hitta någon ”sanning” i primärmaterialet utan endast intressera sig för den diskurs som kommer till uttryck. Jag kommer därför inte att genomföra en regelrätt källkritik här utan endast lyfta några aspekter av materialets karaktär. Fredsplanerna såväl som säkerhetsrådets resolutioner fyller å ena sidan funktionen av att vara ett sorts kvitto på vad omvärlden anser vara den bästa lösningen för krisen i Syrien. Det faktum att aktörer i det internationella samfundet enats kring en sakfråga ger legitimitet åt fredsplanerna och resolutionerna och kan fungera som ett ställningstagande mot stater som är av annan åsikt. Dokumenten riktar sig naturligtvis i första hand till de krigförande parterna, syrisk regering och opposition, vilket i synnerhet gäller för fredsplanerna. Samtidigt anger både fredsplanerna och resolutionerna åtgärder som omvärlden, t.ex. enskilda stater, bör vidta. Materialet riktar sig därmed både till syriska aktörer såväl som till övriga världen. Syftet med materialet är ytterst att få fred i Syrien, men också att få kontroll över en urartad kris som påverkat omvärlden, t.ex. genom flyktingströmmar.

¹⁷ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

2 Teori och metod

2.1 Teori

Uppsatsens teoretiska perspektiv utgår ifrån en feministisk kritik av den traditionella synen på säkerhet såsom den ofta förstås i en rad olika kontexter, nationellt och internationellt. Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahn redogör för hur ett utvidgat säkerhetsbegrepp kan vara mer inkluderande gentemot kvinnor i sin bok *On the Frontlines: Gender, War and the Post-Conflict Process*. Boken diskuterar både vad traditionell respektive inkluderande säkerhet innebär och också vilka konkreta steg som bör tas för att bredda förståelse av säkerhet inom fredsprocesser.¹⁸

Säkerhet är helt centralt när det gäller att bygga upp ett samhälle som härjats av konflikt och för att förhindra nya utbrott av våld. Säkerhet kan dock definieras på olika sätt, såsom frånvaro av våld eller välfungerande straffrättsliga och andra institutioner som aktivt värnar om medborgarnas trygghet och rättigheter.¹⁹ Den traditionella säkerhetssynen, också kallad statscentrerad säkerhetssyn, som ännu dominerar inom den internationella diskursen sätter statens säkerhet i centrum.²⁰ Staten har rätt att utforma säkerhetspolicys och använda våld i syfte att skapa säkerhet.²¹ Inom detta perspektiv är våld i det offentliga det största hoten mot stabilitet och säkerhet. Säkerhet garanteras genom demobilisering och avväpning, och att statliga aktörer och rebellgrupper ”hantearas” så att kontrollen över våldsmonopolet återgår till staten.²²

Detta är en syn på säkerhet som ofta återspeglas inom fredsbyggande och specifikt i den del av fredsprocesser som handlar om reformering av säkerhetssektorn. Fokus för reform ligger på traditionella säkerhetsaktörer och institutioner, såsom polis eller under-

¹⁸ Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahn, “The significance of security: Realizing peace” i *On the frontlines: Gender, war and the post-conflict process*, 2011, Oxford University Press, s.59

¹⁹ *ibid.* s. 59

²⁰ *ibid.* s. 61, 68

²¹ *ibid.* s. 64

²² *ibid.* s. 60

rättelsetjänst, vilka garanterar statens skydd mot inre och yttre hot.²³ Reform av säkerhetssektorn innefattar ofta att rättsväsendet stärks och att militären professionaliseras och kontrolleras av folket.²⁴ Det språk som används för att tala om reformering av säkerhetssektorn är vanligtvis militariserat och betonar fysiskt våld, hantering av hot och kontroll. Enligt Aoláin, Haynes och Cahn är det en språkanvändning som i sin tur verkar uteslutande gentemot andra förståelser av säkerhet.²⁵

Det våld som sker inom den privata sfären och som kvinnor i störst utsträckning är utsatta för osynliggörs inom den traditionella säkerhetssynen. Aoláin, Haynes och Cahn menar att definitionen av säkerhet måste breddas för att vara inkluderande gentemot kvinnor.²⁶ Deras utgångspunkt är att krig påverkar könen olika och att säkerhet kan innebära olika saker för kvinnor och män. Det är viktigt att se till den sociala och kulturella verkligheten som kvinnor lever i, t.ex. normaliserad diskriminering och våld mot kvinnor.²⁷ Ett eldupphör eller ny regering har inte nödvändigtvis någon effekt på kvinnors fysiska säkerhet i den miljö där de rör sig.²⁸ En utvidgad förståelse av säkerhet innebär att kvinnors särskilda utsatthet och behov synliggörs.²⁹

Detta teoretiska perspektiv är mycket intressant att tillämpa vid en närmare granskning av internationella resolutioner och fredsplaner då det tillåter mig att utforska hur stor hänsyn som tas till kvinnors särskilda säkerhetsbehov. Samtidigt bör det noteras att det teoretiska perspektivet också begränsar vilka resultat jag kan få, dvs. skulle diskursen i primärmaterialen ge uttryck för en alternativ förståelse av säkerhet som inte är den statscentrerade synen, är det ingenting som jag kan upptäcka med hjälp av Aoláin, Haynes och Cahns perspektiv. Alltså tillåter teorin mig att besvara min frågeställning om och i så fall på vilket sätt som diskursen uttrycker en statscentrerad syn på säkerhet som exkluderar kvinnor.

Det faktum att det teoretiska perspektivet har fokus på just fredsprocesser och hur dessa influeras av den traditionella säkerhetssynen innebär att teorin passar särskilt väl i en undersökning av internationella resolutioner och fredsplaner som har till syfte att få ett slut på konflikten i Syrien. I sin bok diskuterar Aoláin, Haynes och Cahn också kon-

²³ *ibid.* s. 63, 75

²⁴ *ibid.* s. 64

²⁵ *ibid.* s. 66

²⁶ *ibid.* s. 60

²⁷ *ibid.* s. 62

²⁸ *ibid.* s. 68

²⁹ *ibid.* s. 62

kreta steg för att göra en fredsprocess mer inkluderande. Denna del av deras teori kommer att spela en mindre roll inom ramarna för uppsatsen då det inte är min avsikt att redogöra för hur resolutionerna och fredsplanerna kan utvecklas eller förbättras. Istället används teorin som referenspunkt och förklarande verktyg, där jag ställer primärmaterialet mot teorins definitioner av traditionell respektive inkluderande säkerhet för att upptäcka om och på vilket sätt som dessa dominerar diskursen.

2.2 Metod

Teun van Dijks kritiska diskursanalys utgör denna uppsats metodologiska verktyg. I artikeln ”Principles of Critical Discourse Analysis” presenterar van Dijk sin metod som utvecklats särskilt för att granska hur diskurs kan vidmakthålla social ojämlikhet mellan grupper, fokus ligger på top- down relationer och en mäktigare grupps maktutövande över andra grupper.³⁰ Enligt van Dijk avgörs en grupps makt av dess tillgångar till resurser, t.ex. utbildning eller status, och kontroll över andra gruppers frihet och sätt att tänka. Den kritiska diskursanalysen intresserar sig främst för när maktutövandet övergår till maktmissbruk, dvs. som går emot demokratiska och rättvisa principer och som resulterar i social ojämlikhet. Det illegitima maktmissbruket benämner van Dijk som dominans.³¹ En grupps dominans kan befastas genom en diskurs som gynnar de egna syftena och som får den dominerade gruppen att acceptera de ojämlika strukturerna. Det kan ske genom övertalning och manipulation eller via tal och text som i samhället uppfattas som fullt legitim och normal.³² Den mäktigare gruppens dominans reproduceras inte enbart av individer och kollektiv utan också av samhällsstrukturer och institutioner, såsom lagar och domstolar. Den kan även reproduceras av den dominerade gruppen utan att ifrågasättas.³³ Dem som inom en dominant grupp har det största inflytande över diskursen

³⁰ Teun A. van Dijk, 1993, ”Principles of Critical Discourse Analysis”, *Discourse and Society*, vol. 4 nr 2, s. 250

³¹ *ibid.* s. 250, 255

³² *ibid.* s. 254- 255

³³ *ibid.* s. 250

kallas av van Dijk för eliten.³⁴ Dessa är dem som har mest att säga till om. Vidare förklarar van Dijk att ju fler som nås av diskursen, desto mer makt går eliten.³⁵

Det finns två dimensioner av diskursens reproduktion av dominans, nämligen hur diskursen produceras och hur den tas emot.³⁶ Inom ramen för min uppsats finns det inget utrymme för att titta på hur FN resolutionerna och fredsplanerna tas emot av en publik, fokus kommer istället att ligga på hur diskursen produceras, dvs. hur den konstrueras i dokumenten.

Metodens inriktning på top- down relationer innebär att den passar bra att tillämpa vid granskning av en diskurs som uttrycks av mäktiga aktörer inom det internationella samfundet och som har en reell inverkan på syriska kvinnors vardag. Med hjälp av metoden är det möjligt att fastställa hur diskursen i resolutionerna och fredsplanerna reproducerar ett ojämlikt maktförhållande mellan de internationella aktörerna och syriska kvinnor, där syriska kvinnor bibehålls i en social ojämlikhet.

I sin artikel presenterar van Dijk en rad analytiska verktyg som hör till den kritiska diskursanalysen. Jag kommer inte att använda samtliga verktyg då vissa är mer eller mindre intressanta att tillämpa beroende på det material som undersöks. Exempelvis är det skillnad på att kritiskt granska ett tal och en skriven text, då detaljer i det rum där ett tal framförs är mer intressanta att uppmärksamma än detaljer i ett rum där en text skrivs. I det som följer presenterar jag de verktyg som jag kommer att använda i min undersökning. Dessa kan delas in i två kategorier, en första som handlar om förutsättningarna för diskursens produktion och en andra som handlar om hur diskursen reproduceras i texter. Också min analys kommer att delas upp i två delar i enlighet med uppdelningen av dessa två kategorier, en första del med analys av diskursens produktion och i en andra del som granskar själva texten.

Tillträde

Vilka som har tillgång till kontexten där diskursen produceras är intressant att undersöka då det kan säga någonting om vilka som formulerar diskursen och därmed har en privilegierad maktposition och vilka som inte har möjlighet att yttra sig.³⁷

³⁴ *ibid.* s 255

³⁵ *ibid.* s. 257

³⁶ *ibid.* s. 259

³⁷ *ibid.* s. 270

Miljö

Detaljer i miljön där diskursen uttrycks är också intressant att analysera, då det i miljön kan finnas maktsymboler som påverkar hur diskursen produceras eller hur den uppfattas av mottagare.³⁸ Detta verktyg kommer jag att använda i begränsad utsträckning då den diskurs jag granskar är skriven, detaljer i den specifika miljön där diskursen är producerad är därmed mindre relevanta.

Genre

Den genre som diskursen är producerad inom har implikationer för hur diskursen utformas, t.ex. är det skillnad på om diskursen uttrycks inom genren tidningsartikel eller i politisk debatt. Olika genrer har olika stil och regler, genrer kan även fylla funktioner. Ett exempel på funktion är genren för resolutioner, som fyller funktionen av att förmedla politiska beslut.³⁹

Tema

Att kartlägga de teman som förekommer i diskursen är ett viktigt verktyg, där det som är intressant är hur olika teman konstrueras. Den elit som uttrycker diskursen har makt definiera en situation, en fråga eller ett ämne genom att avgöra hur ett tema ska konstrueras.⁴⁰ Exempelvis, temat feminism kan generaliseras till att innefatta hat mot män, vilket får feminister att framstå som manshatare.

Lexikalisk stil

Olika genrer tillämpar olika terminologi eller ordval. Det kan t.ex. handla om politisk stil eller akademisk stil. När en talare använder en politisk stil vittnar det om talarens maktposition, en stil kan också avslöja något om diskursavsändarens ideologiska position eller strategier för att övertala en publik.⁴¹

³⁸ *ibid.* s. 271

³⁹ *ibid.* s. 271

⁴⁰ *ibid.* s. 272-273

⁴¹ *ibid.* s. 277

Mått på precisitet

Den grad som någonting preciseras avslöjar huruvida den som uttrycker diskursen anser något vara viktigt eller irrelevant. Ju viktigare något anses vara, desto mer detaljerat beskrivs det emedan det som inte uppfattas som viktigt endast omnämns i generella termer. Det kan t.ex. handla om att negativt beskriva sin motståndare med många detaljer, trots att informationen kan vara irrelevant för diskussionen.⁴²

Grundantagande

Det är inte ovanligt att den som uttrycker en diskurs har flera medvetna eller omedvetna förutfattade meningar eller grundantaganden. Van Dijk påpekar att det är en alltför övermäktig uppgift att försöka analysera alla förutfattade meningar som en diskursavsändare har, men uppmuntrar till att diskutera de grundantaganden som kan vara intressanta för analysens syften.⁴³

⁴² *ibid.* s. 275

⁴³ *ibid.* s. 276

3 Litteraturöversikt och tidigare forskning

I den forskningsöversikt som följer är det min avsikt att kartlägga den forskning som gjorts om inkludering av kvinnor och kvinnors säkerhetsfrågor inom fredsprocesser. Då min uppsats kommer fördjupa sig i frågan om och på vilket sätt som säkerhetsdiskursen i resolutionerna och fredsplanerna exkluderar syriska kvinnors säkerhet, är det särskilt intressant för mig att titta på annan forskning som också problematiserar synen på säkerhet inom fredsprocesser. Samtidigt handlar min forskningsfråga ytterst om kvinnors involvering i fredsprocesser och därför är det även lämpligt att titta närmare vad som forskats i den frågan.

3.1 Kvinnor och fredsprocesser

I artikeln “Inclusion to Exclusion: Women in Syria” skriver Catherine Moore och Tarsila Talarico om hur syriska kvinnor gick från att ha inkluderats som politiska aktörer under den arabiska våren och revolutionen i Syrien till att enbart ses som offer och exkluderas ur formella fredsförhandlingar.⁴⁴ När den arabiska våren nådde Syrien år 2011 började kvinnor organisera sig för att ställa krav på demokratiska reformer.⁴⁵ Medvetna om att de riskerade sina liv, anordnade och deltog de i demonstrationer och strejker.⁴⁶ Före år 2011 spelade kvinnor en mycket marginaliserad roll i den offentliga och politiska sfären, år 2005 utgjorde kvinnor enbart 14 % av medlemmarna i det syriska parlamentet och på lokal nivå var kvinnors representation så låg som 4,2 %. Dessutom var alla kvinnoorganisationer förbjudna, och dem som ändå organiserade sig hade både

⁴⁴ Catherine Moore och Tarsila Talarico, “Inclusion to Exclusion: Women in Syria” *Emory International Law Review*. 2015, Vol. 30 nr. 2, s. 213

⁴⁵ *Ibid.* s. 216

⁴⁶ *Ibid.* s. 228- 229

svårt att få finansiering och riskerade stränga fängelsestraff.⁴⁷ Revolutionen innebar att det skapades ett nytt utrymme för kvinnor där de kunde höja sina röster, vilket hade en stärkande effekt på kvinnors politiska aktörskap.⁴⁸ Under konfliktens gång har kvinnor fortsatt att engagera sig inom otaliga fredsinitiativ på lokal nivå, ändå saknar de representation i formella fredsförhandlingar.⁴⁹ Moore och Talarico hävdar att det beror på att syriska kvinnor inte i någon stor utsträckning beväpnat sig och deltagit som stridande parter till konflikten, och dessutom på att kvinnor varit mycket utsatta för olika typer av våld. Därav betraktas syriska kvinnor inte som politiska aktörer, menar författarna, utan enbart som offer.⁵⁰

Ytterligare en forskare som problematiserar att internationella och nationella aktörer tenderar att se kvinnor som offer snarare än som aktörer relevanta för en fredsprocess är Azza Karam. I artikeln "Women in War and Peace-building: The Roads Traversed, the Challenges Ahead", skriver Karam att kvinnor ofta förvisas till den privata sfären och förväntas bidra till fredsbyggande genom att vara en god mor och fru.⁵¹ Detta är oroande då en fredsprocess som inte på ett meningsfullt sätt konsulterar alla grupper i samhället och som inte är väl förankrad i det civila samhället löper större risk att misslyckas och sluta i våld och instabilitet.⁵² Karam betonar att kvinnor måste börja ses som en resurs och fredsprocesser måste förstås som ett unikt tillfälle att etablera nya mer rättvisa och jämställda strukturer i samhället.⁵³

En övergripande uppfattning inom detta forskningsfält är att kvinnors inkludering i beslutsfattande forum eller på nyckelposter är det självklara och effektiva sättet att få ett mer jämställt samhälle. Detta är också utgångspunkten för Gry Tina Tinde som intresse-

⁴⁷ Ibid. s. 217- 218

⁴⁸ Ibid. s. 230

⁴⁹ Ibid. s. 220

⁵⁰ Ibid. s. 223. För mer läsning om syriska kvinnors politiska organisering under revolutionen och vilka hinder som ännu återstår för kvinnors politiska aktörskap, se: Lorraine Charles & Kate Denman, " 'Every knot has someone to undo it.' Using the Capabilities Approach as a lens to view the status of women leading up to the Arab Spring in Syria", *Journal of International Women's Studies*, vol 15, nr. 5, 2012.

För mer information om kvinnors engagemang för fred i Syrien, se rapporten " 'Peacebuilding defines our future now' A Study of Women's Peace Activism in Syria", 2015, Badael foundation och Kvinna till Kvinna. http://badael.org/wp-content/uploads/2015/10/Syria_october22.pdf

⁵¹ Azza Karam, "Women in War and Peace-building: The Roads Traversed, the challenges Ahead", *International Feminist Journal of Politics*. Apr2001, Vol. 3 Issue 1, s. 10

⁵² Ibid. s. 12

⁵³ Ibid s. 18. Se också: Haleh Afshar diskuterar också problemet med att kvinnor enbart ses som offer i konflikter. Kvinnors olika komplexa roller i krig och på vilket sätt som dessa gör att kvinnor är relevanta aktörer som bör inkluderas i fredsprocesser diskuteras i artikeln "Women and wars: some trajectories towards a feminist peace", *Development in Practice*, Vol. 13, Nr. 2 & 3, 2003.

rat sig för hur 66 chefer för fredsoperationer inom FN genom tal eller handling implementerat eller förespråkade resolution 1325 som handlar om kvinnors inkludering i fredsprocesser.⁵⁴ Undersökningen baseras på sådan information som kunnat tas fram genom sökningar på engelskspråkiga internetsidor.⁵⁵ Resultaten av studien presenteras i artikeln ”Top United Nations Peacebuilders and Advocacy for Women, Peace, and Security”, där det framgår att kvinnor utgjorde 9 % av cheferna och 50 % av dem som förespråkade eller implementerat resolution 1325 i sitt arbete. Det framgick också att kvinnor var tio gånger mer benägna att ta sig an frågan om kvinnors roll som aktörer för fred än sina manliga kollegor.⁵⁶ Tinde därmed drar slutsatsen att fler kvinnor bör tillsättas på nyckelposter då kvinnor är mer benägna att tillämpa ett genusperspektiv i sitt arbete.⁵⁷ Denna studie har flera brister, inte minst att chefernas implementering av 1325 inte på ett tillfredställande sätt kan mätas enbart utifrån vilket material som publicerats om det på internet. Trots det är den intressant då den bekräftar det perspektiv som också funnits i Moores och Talarico studie och i Karams artikel, nämligen att problemet med exkludering av kvinnor och kvinnors intressen bäst åtgärdas genom en reform som ser till att det blir fler kvinnliga representanterna i t.ex. politiska rum.

Julie Mertus och Tazreena Sajjad höjer emellertid ett varnande finger för vad de anser vara en förenklad bild av vad som är nyckeln till ett mer rättvist och jämställt samhälle. Mertus och Sajjad presenterade sin kritik i artikeln ”Women and Peace Processes: Contributions from Gender Studies and Peace studies”, de menar att det finns en övertro på att ökandet av kvinnors representation inom formella fredsprocesser genast skulle förbättra kvinnors situation i samhället. Kvinnor som agerar inom patriarkala och militariserade strukturer kommer aldrig att fullt ut kunna ta tillvara på sina intressen, då strukturerna inbyggt är diskriminerande mot kvinnor. Reform bör alltså fokuseras till dessa strukturer.⁵⁸

Min egen undersökning kommer här att fylla en forskningslucka genom att kombinera dessa två perspektiv och tillämpa Aoláin, Haynes och Cahns teoretiska perspektiv som både ställer krav på att kvinnors representation inom beslutsfattande poster ska öka

⁵⁴ Tina Gry Tinde, ”Top United Nations Peacebuilders and Advocacy for Women, Peace, and Security” *Refugee Survey Quarterly*. Jan2009, Vol. 28 nr. 1, s. 140

⁵⁵ Ibid. s. 144

⁵⁶ Ibid. s. 146

⁵⁷ Ibid. s. 149

⁵⁸ Julie Mertus och Tazreena Sajjad, ”Women and Peace Processes: Contributions from Gender Studies and Peace studies”, *Conference Papers, International Studies Association*, 2008, s. 2, 27-29

men som samtidigt problematiserar de strukturer som exkluderat kvinnor. Dessa strukturer kommer jag att problematisera genom att studera om och på vilket sätt som säkerhetsdiskursen i resolutioner och fredsplanerna exkluderar syriska kvinnors säkerhetsbehov.

3.2 Säkerhet och fredsprocesser

Kara Ellerby har tittat på 48 fredsavtal från inbördeskrig mellan år 1990-2010 där hon både granskat hur ofta kvinnor omnämns och om avtalen innehållsmässigt tar hänsyn till kvinnors säkerhet.⁵⁹ I artikeln ”(En)gendered Security? The Complexities of Women’s Inclusion in Peace Processes” presenterar hon sina slutsatser av vilka det framgår att det finns en skillnad avseende kvinnors inkludering före och efter år 2005. Före år 2005 omnämndes kvinnor i hälften eller mindre av fredsfördragen.⁶⁰ Därefter har antalet fredsfördrag med inkludering av ett kvinnoperspektiv ökat avsevärt procentuellt. Ett annat mönster som Ellerby också upptäckte var att de tidigare fredsfördragen hade en relativt endimensionell syn på kvinnor där kvinnor i huvudsak erkändes som en grupp med speciella behov. Det skedde alltså både en kvantitativ och en kvalitativ ökning av inkludering av kvinnors säkerhetsfrågor efter år 2005, där fredsfördragen närmade sig frågan om kvinnors säkerhet från flera håll.⁶¹ Enligt Ellerby kan en förklaring till denna trend vara att det efter år 2005 tillkommit flera resolutioner från FNs säkerhetsråd som betonat vikten av kvinnors säkerhetsfrågor, vilket har gjort det svårare att ignorera kvinnors behov och roll i fred.⁶²

Ellerbys empiriska studie är mycket intressant då den ger en överblick över i hur stor utsträckning som fredsavtal från de senaste åren tar hänsyn till kvinnor och kvinnors säkerhetsfrågor. Studiens kanske främsta styrka är dess bidrag i form av statistik över inkludering av kvinnors säkerhetsfrågor i fredsfördrag, där studien listar förekomsten och på vilket sätt som olika fördrag omnämner kvinnors säkerhet. Studien är dock

⁵⁹ Kara Ellerby, ”(En)gendered Security? The Complexities of Women’s Inclusion in Peace Processes”, *international Interactions*, Sep/Oct 2013, Vol. 39 nr. 4, s. 437- 438

⁶⁰ *ibid.* s. 451

⁶¹ *ibid.* s. 452

⁶² *ibid.* s. 456

avgränsad till fredsfördrag från inbördeskrig mellan år 1990-2010, den säger därmed inget om fredsfördrag från andra sorters krig eller om fredsfördrag från de senaste åren.

I sin studie missar Ellerby att detaljera vad som faktiskt skrivs rent innehållsmässigt när det väl talas om kvinnors säkerhet i fredsavtal, dvs. hon listar statistik men går t.ex. inte in på vilket sätt som fredsavtalen lyfter en mer flerdimensionell bild av kvinnors säkerhet. Därav kan det vara intressant att titta på Miriam J. Andersons undersökning av hur fredsavtal inkluderar kvinnors rättigheter. Resultaten presenteras i boken *Windows of Opportunity: How Women Seize Peace Negotiations for Political Change*. Hon har tittat på 195 fredsavtal från 1975- 2011. Bland dessa har hon funnit att 55 stycken hade en eller flera referenser till kvinnor, dvs. som i något sammanhang nämnt kvinnor. Därefter har hon analyserat de citaten där kvinnor omnämns.⁶³ Till skillnad från Ellerby försöker Andersson inte kartlägga huruvida det skett en förändring över tid, med andra ord om det skett en förändring av hur fredsavtal talar om kvinnors rättigheter under tidsperioden 1975- 2011. Andersson finner att det i fredsavtalen talas om kvinnors rättigheter med rättighetsterminologi som speglar internationella normer kring kvinnors rättigheter.⁶⁴ Det, enligt henne själv, oförväntade resultatet var att det minst vanliga var att fredsavtalen nämnde våld eller rättighetskränkningar relaterade till konflikt, t.ex. sexuellt våld eller återvändande flyktingar, och vanligast att fredsavtalen försöka få igenom reformer som på lång sikt skulle ha en inverkan på kvinnors rättigheter,⁶⁵ t.ex. etablerandet av myndigheter med uppgift att övervaka kvinnors rättigheter⁶⁶ eller lagreformer för kvinnors jämlikhet⁶⁷

Precis såsom jag själv intresserar mig för hur det talas om kvinnors säkerhet i fredsplaner har Andersson undersökt vilken hänsyn som fredsavtal tar till kvinnors trygghet och rättigheter. En viktig skillnad mellan våra undersökningar, förutom att hon granskat ett mycket större material, är att hon enbart fokuserat på citat i fredsavtalen där kvinnor uttryckligen refereras till, emedan jag har tittat på diskursen som helhet och också analyserat frånvaron av referenser till kvinnor. På så sätt utgör våra studier ett bra komplement till varandra. Hennes studie kan ge svar på vad som lyfts när fredsavtal väl om-

⁶³ Miriam J. Andersons, *Windows of Opportunity: How Women Seize Peace Negotiations for Political Change*, Oxford scholarship online, 2016 e-book, s. 1

⁶⁴ Ibid. s. 4

⁶⁵ Ibid. s. 6

⁶⁶ Ibid. s. 11

⁶⁷ Ibid s. 9

nämner kvinnor, och jag kan ge svar på vad det är som inte lyfts, alltså hur syrisk fredsförhandlingar exkluderar kvinnors frågor.

Andersons forskningsresultat vittnar om att fredsavtal är mer benägna att se till kvinnors trygghet och säkerhet på lång sikt genom att förändra samhällsstrukturer på en institutionell nivå, dvs. genom myndigheter och lagreformer, än att ta sig an de osäkerheter som är resultatet av krig och som kvinnor omedelbart står inför. Anderson finner själv att resultaten är förvånande, då hon anser att det hade varit mer förväntat att fredsavtalen fokuserade på frågor närmare relaterade till konflikten. Någon diskussion om vad resultatet kan bero på saknas i artikeln. Jag spekulerar kring om det skulle kunna handla om att det finns förväntningar på att fredsavtal i första hand ska lägga grunden för hållbara och rättvisa samhällsstrukturer, snarare än att betona försoning och hjälpa samhället komma över traumat av krig.

Nadine Puechguirbal är en annan forskare som skulle kunna ge en ledtråd till varför fredsavtal fokusera mer på långsiktiga åtgärder när det gäller kvinnor. Till skillnad från Ellerby och Andersson har hon inte tittat på fredsfördrag specifikt, utan granskar istället på vilket sätt som perspektiv på kvinnors säkerhet exkluderas ur internationella forum där säkerhet diskuteras, t.ex. FN rapporter. I artikeln "The Cost of Ignoring Gender in Conflict and Post-Conflict Situations: A Feminist Perspective" förklarar hon internationella aktörer ofta förbiser säkerhetsfrågor som kan kopplas till den privata sfären, och i huvudsak prioriterar att skapa stabilitet i den offentliga sfären.⁶⁸ Kvinnors säkerhetsbehov i den privata sfären förbises eftersom mäns våld mot kvinnor inte utgör ett hot mot den politiska stabiliteten och makthavares position på samma sätt som våld män emellan gör, hävdar Puechguirbal.⁶⁹ Kvinnor kopplas ofta ihop med kategorin barn genom formuleringar som "kvinnor och barn". Enligt Puechguirbal förbinds kvinnor därmed med sin roll som mödrar och med den privata sfären. Det innebär att kvinnors behov och aktörskap inte erkänns och att kvinnor porträtteras som offer vilka behöver skydd.⁷⁰ Den synen får konsekvenser i fredsprocesser där kvinnor behandlas som mot-

⁶⁸ Nadine Puechguirbal, "The cost of ignoring gender in conflict and post-conflict situations: a feminist perspective", *Amsterdam Law Forum*, 2012, Vol. 4, Issue 1, s.7, 13

⁶⁹ *Ibid.* s. 7

⁷⁰ *Ibid.* s. 9

tagare av assistans och hjälp, och inte ges möjlighet att själva fatta beslut över sin tillvaro.^{71 72}

Puechguirbals forskning erbjuder en alternativ förklaring till Anderssons resultat, nämligen att de åtgärder som prioriteras i fredsavtal och som handlar om strukturer och institutioner är sådana åtgärder som hör till den offentliga sfären. De svårigheter som kvinnor upplever under och omedelbart efter en konflikt, t.ex. av att vara en intern flykting eller sexuellt våld, kan i högre grad ses som ett ”privat” problem kopplat till den privata sfären och prioriteras därför inte vid fredsförhandlingar. Den största förtjänsten med Puechguirbals forskning är att den utgör en viktig pusselbit som konkretiserar det sätt som kvinnors säkerhet och aktörskap alltså exkluderas och förbises i internationella forum och i fredsprocesser. Dock fördjupar sig varken Ellerby, Andersson eller Puechguirbal avsevärt i en teoretisk diskussion om varför internationella och nationella aktörers syn på säkerhet konstruerats på ett specifikt sätt. Därtill saknas det också en fördjupad diskussion kring vad kvinnors säkerhet egentligen inbegriper inom deras forskning.

Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahn tar sig emellertid an en sådan diskussion i sin bok *On the Frontlines: Gender, War and The Post-Conflict Process* där de både diskuterar hur internationella aktörer förstår säkerhet som kopplat till statens stabilitet, vad som är kvinnors säkerhet och hur det osynliggörs av internationella och nationella aktörers i konfliktkontexter. Då deras forskning utgör denna uppsats teori och kommer deras slutsatser inte diskuteras vidare i detta avsnitt.⁷³

Som forskningsläget indikerat finns det en skillnad på vad säkerhet för män och säkerhet för kvinnor inbegriper. Forskarna Zohra Moosa, Maryam Rahmani och Lee Webster har tittat på hur män och kvinnor från olika kontexter själva definierar vad fred och säkerhet innebär för dem. Forskningen är genomförd i form av en intervjustudie i fem länder drabbade av konflikt, Afghanistan, Liberia, Nepal, Pakistan och Sierra Leone, där kvinnor och män från olika samhällsskikt intervjuats.⁷⁴ Resultatet redovisas i

⁷¹ *ibid.* s.14

⁷² Läs mer om internationella aktörers syn på säkerhet som kopplat till den offentliga sfären: Laura Sjöberg (ed.) *Gender and international security*, Routledge, 2010

⁷³ Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahn, *On the Frontlines: Gender, War and the Post-conflict Process*, 2011, Oxford University Press, s.60

⁷⁴ Zohra Moosa, Maryam Rahmani och Lee Webster, "From the private to the public sphere: New research on Women's participation in peacebuilding", *Gender & Development*, Nov2013, Vol. 21, nr. 3, s. 453, 456

artikeln ”From the Private to the Public Sphere: New Research on Women's Participation in Peacebuilding”. Av studien framgår det att mäns syn på fred rör sig inom ramarna för den offentliga sfären och utgår ifrån institutioners och kollektivets intressen och behov. Männerna i studien associerade fred med frånvaron av våld och konflikt och stabilitet inom institutioner och infrastrukturer. Kvinnor förstod istället fred i relation till familjen och den närmaste omgivningens intressen och behov, dvs. mer relaterat till den privata sfären. De kopplade samman fred med individuella fri och rättigheter, frånvaro av våld i hemmet, utbildning till barnen och mat och husrum.⁷⁵ Intervjuerna avslöjade också att kvinnor spelar en aktiv och viktig roll för fred på lokal nivå, t.ex. genom undervisning av barn eller stöd till utsatta kvinnor. Enligt författarna var en viktig förutsättning för kvinnornas engagemang att det rörde sig inom ramarna för den privata sfären, vilket således var mer accepterat och inte betraktades som ett hot mot männen.⁷⁶ Det var dock vanligt att betydelsen av detta engagemang inte erkändes av varken internationella, nationella och lokala aktörer eller av kvinnorna själva.⁷⁷

Då forskningen presenterad av Moosa, Rahmani och Webster utgår ifrån en intervjustudie kan den egentligen enbart fungera som en indikation på hur män respektive kvinnor konstruerar och definierar begreppen fred och säkerhet i de fem kontexter som undersökts. Då det är ett begränsat antal människor från ett fåtal utvalda platser är det inte möjligt att dra en generell slutsats om vilken syn som alla män och alla kvinnor universellt har på dessa begrepp. De redovisade resultaten bekräftas av den övriga forskningen som presenterats i denna forskningsöversikt, och överensstämmer med vad som t.ex. sagts i boken *On the Frontlines: Gender, War and the Post- conflict Process* gällande internationella aktörers tillämpning av ett säkerhetsbegrepp som är kopplat till statens säkerhet och inte tar hänsyn till kvinnors särskilda säkerhetsbehov. Därför anser jag att slutsatserna från intervjustudien är trovärdiga och att det går att påstå att de ingår i ett större mer övergripande mönster.

Inom detta andra forskningsfält har jag funnit att all forskning tillämpar ett liknande perspektiv och tycks vara överens om att den rådande definitionen av säkerhet inte tar särskilt stor hänsyn till kvinnors separata säkerhetsbehov, något som forskningen menar kommer till uttryck i t.ex. fredsprocesser. Emedan den mesta forskning som presenterats

⁷⁵ Ibid. s. 457- 458

⁷⁶ Ibid. s. 459

⁷⁷ Ibid. s. 469

här ger en dyster bild av att frågan om kvinnors trygghet systematiskt osynliggörs i formella fredsprocesser, hävdar Ellerby att utvecklingen ändå går i rätt riktning och att kvinnors säkerhet är någonting som i allt större utsträckning uppmärksammas i fredsavtal.

Efter att ha kartlagt den forskning som gjorts om kvinnor och fredsprocesser kan jag konstatera att det finns ett fält som intresserar sig för vikten av att inkludera kvinnor i fredsprocesser och ett fält som intresserar sig för hur kvinnors säkerhetsfrågor exkluderas ur fredsprocesser. Min egen forskning kommer att utgå ifrån frågan om och på vilket sätt som diskursen i säkerhetsrådets resolutioner och Action Group for Syrias och ISSGs fredsplaner uttrycker en säkerhetsdiskurs som marginaliserar kvinnors säkerhetsbehov. I min studie kommer jag inledningsvis studera den kontext där en internationell säkerhetsdiskurs produceras, här kommer jag att intressera mig för om syriska kvinnor har tillgång till eller är representerade inom kontexten. Denna del av min undersökning knyter an till forskningsfältet om kvinnor i fredsprocesser. I den andra delen av min analys kommer jag att granska huruvida diskursen inkluderar ett perspektiv på kvinnors säkerhetsbehov, vilket kan kopplas forskningsfältet om kvinnors säkerhet i fredsprocesser. Min undersökning kommer därmed att kombinera båda dessa perspektiv i en analys av resolutioner och fredsplaner gällande fred i Syrien, vilket kan bidra med en mer komplex förståelse av hur kvinnor och kvinnors frågor osynliggörs i fredsprocesser.

Inom forskningen om hur kvinnors säkerhet exkluderas i fredsprocesser saknas det forskning om fredsavtal från nu pågående konflikter. Enligt min mening borde sådan forskning prioriteras för att öka pressen på internationella och nationella aktörer, och få dem att tillämpa ett mer inkluderande perspektiv på säkerhet som tar alla marginaliserade grupper i beaktande. Vad gäller konflikten i Syrien finns det forskning om hur kvinnor exkluderas ur formella fredsförhandlingar i Syrien, t.ex. Moores och Talarico i artikeln "Inclusion to Exclusion: Women in Syria". Dock saknas det studier som tittat på huruvida fredsprocessen i Syrien tar någon hänsyn till kvinnors särskilda säkerhetsbehov. Min egen undersökning kommer därmed bygga vidare på tidigare forskning genom att ta sig an detta för Syrien kontexten nya perspektiv. I ljuset av Ellerbys studie som visat att inkludering av kvinnors säkerhetsfrågor förbättrats är det intressant att se om fredsprocessen i Syrien bekräftar det mönstret.

4 Resultat och analys

Följande avsnitt är uppdelat i en första del som analyserar kontexten inom vilken diskursen är produceras med hjälp av van Dijks analytiska verktyg tillträde, miljö och genre, och en andra del som granskar hur diskursen kommer till uttryck i texterna genom att utforska teman, lexikalisk stil, mått på precishet och grundantagande.

4.1 Produktion

4.1.1 Tillträde

Det forum som diskursen produceras i och vilka aktörer som har tillgång till detta forum, Tillträde, har implikationer både för hur diskursen produceras och för hur den uppfattas av mottagare.⁷⁸ Diskursen i resolutionerna och fredsplanerna är producerad i slutna forum reserverade åt noga utvalda deltagare. I säkerhetsrådet finns bara 15 länder representerade av FNs medlemsstater. Av dessa är fem permanenta och tio tillfälliga vilka väljs ut av FNs generalförsamling för en tvåårsperiod.⁷⁹ De permanenta medlemmarna är USA, Ryssland, Kina, Frankrike och Storbritannien, dessa har också vetorätt vilket innebär att röstar någon av dem emot ett beslut kommer det att stoppas. Säkerhetsrådet antar beslut i form av resolutioner genom att nio medlemmar, inklusive de permanenta, röstat ja.⁸⁰ De möten där resolutionerna antas är öppna och protokoll över allt som diskuteras under dessa möten publiceras skriftligt i efterhand.⁸¹ Dock förbereds dessa officiella möten genom informella konsultationer och förhandlingar vilka sker på daglig basis, och vad som diskuteras vid dessa tillfällen är inte offentligt. Vid säkerhets-

⁷⁸ van Dijk, Teun A., 1993, s. 270

⁷⁹ United Nations, "Current Members", hämtad 25 maj 2016, <http://www.un.org/en/sc/members/>

⁸⁰ FN- förbundet, "Säkerhetsrådet", publicerad 20 oktober 2010

⁸¹ United Nations, "Meetings", hämtad 25 maj 2016, <http://www.un.org/en/sc/meetings/>

rådets konsultationer kan andra aktörer bjudas in som har särskilt intresse av den fråga som ska diskuteras, t.ex. NGOs⁸² eller en enskild stat som inte är medlem i säkerhetsrådet. De inbjudna aktörerna får delta i diskussionerna och därigenom påverka säkerhetsrådets beslut, men de har ingen rösträtt.⁸³

Resolutionerna 2254 och 2258 antogs av säkerhetsrådet under 2015, under denna period utgjordes de tillfälliga medlemmarna av Angola, Malaysia, Nya Zeeland, Spanien, Venezuela, Tchad, Chile, Jordanien, Litauen och Nigeria⁸⁴. Alla femton medlemmar röstade för antagandet av de båda resolutionerna.^{85, 86} I samband med antagandet av resolution 2254 diskuterades resolutionen i säkerhetsrådet, dem som deltog i diskussionen var dels medlemsländerna men också Syriens ständiga representant vid FN, Bashar Ja'afari.⁸⁷ I diskussionen som ägde rum vid antagandet av resolution 2258 deltog endast säkerhetsrådets medlemmar.⁸⁸ De medlemsländer, förutom de permanenta medlemmarna, som enhälligt antog resolution 2268 år 2016 var Angola, Malaysia, Nya Zeeland, Spanien, Venezuela, Egypten, Japan, Senegal, Ukraina och Uruguay.⁸⁹ Vid detta tillfälle deltog både Syriens ständiga representant vid FN, Bashar Ja'afari, och FNs sändebud i Syrien, Staffan de Mistura, i diskussionerna.⁹⁰

Också fredsplanerna har producerats i forum dit få har tillträde. Action Group for Syria kallades den grupp av deltagare som närvarade vid en internationell konferens i Genève år 2012 och där enades om en fredsplan för Syrien. Det var FNs och arabför-

⁸² FN- förbundet, "Säkerhetsrådet", Publicerad 20 oktober 2010

⁸³ United Nations, "Current Members", hämtad 25 maj 2016

⁸⁴ FN- förbundet, "Säkerhetsrådet", Publicerad 20 oktober 2010

⁸⁵ United Nations Bibliographic information System, sökord "sres2254 (2015)", hämtad 25 maj 2016, [http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?profile=voting&index=.VM&term=sres2254%20\(2015\)](http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?profile=voting&index=.VM&term=sres2254%20(2015))

⁸⁶ United Nations Bibliographic information System, sökord "S/RES/2258 (2015)", hämtad 25 maj 2016, <http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?session=146M166R38K04.42201&menu=search&aspect=power&npp=50&ipp=20&spp=20&profile=voting&ri=1&source=%7E%21horizon&index=.VM&term=S%2FRES%2F2258+%282015%29&x=0&y=0&aspect=power>

⁸⁷ Protocol of Security Council 7588th meeting, 18 december 2015, S/PV.7588

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7588

⁸⁸ Protocol of Security Council 7595th meeting, 22 december 2015, S/PV.7595

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7595

⁸⁹ United Nations, "Current Members", hämtad 25 maj 2016. United Nations Bibliographic information System, sökord "S/RES/2268 (2016)"

<http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?session=146M166R38K04.42201&menu=search&aspect=power&npp=50&ipp=20&spp=20&profile=voting&ri=2&source=%7E%21horizon&index=.VM&term=S%2FRE S%2F2268+%282016%29+++++++&x=11&y=7&aspect=power>

⁹⁰ Protocol of Security Council 7634th meeting, S/PV.7634,

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7634

bundets särskilda sändebud för konflikten i Syrien, Kofi Annan, som tog initiativ till konferensen. Dem som Annan bjöd in att delta, och som också närvarade vid mötet, var generalsekreterarna för FN och arabförbundet, utrikesministrarna till säkerhetsrådets fem permanenta medlemmar, även Turkiets och Iraks utrikesministrar, EUs representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik, samt Kuwait i egenskap av ordförande för arabförbundets råd för utrikesministrar och Qatar som ordförande för arabförbundets uppföljningskommitté för Syrien.⁹¹ Under 2015 ägde en annan internationell konferens rum i Wien som byggde vidare på konferensen i Genève.⁹² Syftet med även denna konferens var att ta fram en fredsplan för Syrien. Konferensens deltagare kallade sig för ISSG och bestod av FN, arabförbundet, EU, Kina, Egypten, Frankrike, Tyskland, Iran, Irak, Italien, Jordanien, Libanon, Oman, Qatar, Ryssland, Saudiarabien, Turkiet, förenade Arabemiraten, Storbritannien och USA. ISSGs konferenser har fortsatt in i 2016 och då har gruppen träffats i Munich. I Munich har förutom tidigare nämnda deltagare också organisationen för islamiskt samarbete (Organization for Islamic Cooperation) deltagit som medlem i ISSG.⁹³

Det framgår att flera aktörer återkommer i både säkerhetsrådet och vid de internationella konferenserna, och de flesta medlemmarna i Action Group for Syria är också medlemmar i ISSG. Stödet för diskursen som uttrycks i säkerhetsrådet och i fredsplanerna tycks vara stort bland dessa aktörer, exempelvis röstade alla medlemmar i säkerhetsrådets ja till samtliga resolutioner. Det bör dock noteras att de aktörer ligger bakom diskursen i själva verket har haft mycket svårt att enas om hur konflikten i Syrien ska hanteras. Den syriska regimen och de syriska oppositionsgrupperna har fått aktivt stöd från flera av de aktörer som deltagit i produktionen av diskursen, t.ex. har Assad-regimen funnit allierade i bl.a. Ryssland och Iran, och USA, Turkiet, Qatar och Saudiarabien har stöttat oppositionsgrupperna. Dessutom har både Ryssland och Kina vid flera tillfällen stoppat resolutioner om interventioner i Syrien⁹⁴. Den syriska regeringens såväl som oppositionsgruppernas intressen har därmed noga bevarats i fredsförhandlingarna, och det är sannolikt att sådant som någon av sidorna funnit kontroversiellt har ex-

⁹¹ UN News Centre, "UN-backed Action Group agrees on measures for peaceful transition in Syria", 30 juni 2012, hämtad 25 maj 2016,

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42367#.V0WPCVdGNmI>

⁹² ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015

⁹³ ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

⁹⁴ Globalis, "Syrien", senast uppdaterad 10 februari 2016, hämtad 25 maj 2016,

<http://www.globalis.se/Konflikter/Syrien>

kluderats ur förhandlingarna. En kontroversiell fråga skulle möjligtvis kunna vara kvinnors säkerhetsbehov eller deltagande i formella fredsförhandlingar, särskilt med tanke på att de stridande parterna står för många rättighetskränkningar mot kvinnor, och att kvinnor spelar en mycket marginaliserad roll i den politiska sfären och i det syriska samhället.⁹⁵

Resolutionerna och fredsplanerna har producerats i säkerhetsrådet och vid internationella konferenser i Genève, Wien och Munich, forum dit endast ett fåtal aktörer har haft tillträde. I säkerhetsrådet handlar det framför allt representanter för stater, t.ex. utrikesministrar, men även NGOs har i vissa fall haft tillträde. Vid de internationella konferenserna har både representanter för stater och representanter för mellanstatliga organisationer såsom EU eller arabförbundet deltagit. Det finns ingen offentlig information om huruvida aktörer utöver dem som räknats upp har haft tillträde till säkerhetsrådets möten eller de internationella konferenserna, t.ex. syriska kvinnoorganisationer, och där fått chansen att dela med sig av sina synpunkter. Det är inte heller möjligt att veta om någon av de aktörer som deltagit i dessa forum i sin tur har talat med syriska kvinnor och därigenom förmedlar deras intressen. Det som däremot går att fastställa är att bland de aktörer som har rösträtt i säkerhetsrådet eller makt att fatta de slutgiltiga besluten på de internationella konferenserna så finns inte syriska kvinnor representerade. Syriska kvinnor har inte tillträde till och saknar röst i kontexterna där diskursen produceras, en diskurs som kan ha en avgörande betydelse för säkerheten i deras vardagliga liv. Istället är det personer från andra länder med mycket skilda erfarenheter, status och makt som kontrollerar diskursen och som fattar beslut utifrån hur de tror att det syriska folkets och syriska kvinnors behov bäst tillgodoses. Detta är en maktordning som skapar en ojämlik maktrelation mellan dem som uttrycker diskursen och syriska kvinnor. Det går emot principer om demokrati och jämlikhet och skapar i förlängningen större klyftor mellan beslutsfattare och syriska kvinnor, något som van Dijk benämner som ett maktmissbruk och dominansutövande.⁹⁶

⁹⁵ Moore & Talarico, 2015, s. 226, 230

⁹⁶ van Dijk, 1993, s. 255

4.1.2 Miljö

Då diskursen uttrycks i skriftlig form är detaljer i miljön där diskursen produceras mindre relevanta att analysera. Det finns emellertid ett par saker som är intressanta att lyfta. Säkerhetsrådets möten äger rum i FNs högkvarter i New York, Action Group for Syria hade sin konferens i Genève och ISSG har hållit sina möten i Wien och Munich.⁹⁷ New York, Genève, Wien och Munich är alla platser i västvärlden, med andra ord platser som förknippas med västvärldens privilegierade maktposition. Hit är det också svårt eller nästintill omöjligt för syriska kvinnor att resa. Dessa platser ligger geografiskt långt bort från Syrien, och är dessutom omöjliga att nå för de flesta invånarna i Syrien då konflikten har gjort det svårt för människor att lämna landet.⁹⁸ Detta har betydelse då det faktum att diskursen produceras på platser i väst, långt ifrån kvinnorna själv, ytterligare bidrar till syriska kvinnors utsatta och ojämlika situation.

4.1.3 Genre

De genrer som jag här kommer att granska är genren för resolutioner och genren för fredsplaner. En resolution är ett beslut som säkerhetsrådet har fattat, resolutionerna är ett verktyg för att exempelvis hantera konflikter.⁹⁹ Vad gäller säkerhetsrådets resolutioner finns det ganska specifika förväntningar på hur dessa ska vara utformade då det inom FN finns ett standardiserat format för hur dessa skrivs. Resolutionstexter består vanligtvis av ett inledande förord uppdelat i stycken och en efterföljande operativ del som består av numrerade artiklar. Det inledande förordet kommenterar kontexten och förklarar varför en fråga tas upp, emedan de operativa paragraferna innehåller uppmaningar om konkreta åtgärder och lösningar. De operativa paragraferna är dem som ska implementeras, denna del av resolutionen har därför en särskilt stor betydelse.¹⁰⁰ Säker-

⁹⁷ Peter Beaumont & Shiv Malik, 2012. ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015, ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015, ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016, ISSG, "Terms of Cessation of Hostilities in Syria", 22 februari 2015.

⁹⁸ Johan-Mathias Sommarström "Svår väg från krigets Syrien till Sverige", Sveriges Radio, 19 januari 2015, hämtad 6 maj 2016, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6071726>

⁹⁹ FN- förbundet, "Säkerhetsrådet", publicerad 20 oktober 2010

¹⁰⁰ United Nations Association of the United States of America, "Preambulatory and Operative Clauses" <http://www.unausa.org/global-classrooms-model-un/how-to-participate/model-un-preparation/resolutions/preambulatory-and-operative-clauses>, hämtad 25 maj 2016

hetsrådets resolutioner är bindande för FNs medlemsländer och stater som inte efterlever säkerhetsrådets beslut riskerar att utsättas för sanktioner eller få försämrade diplomatiska och kulturella förbindelser med andra stater¹⁰¹. Varje nytt textstycke i resolutionerna formuleras som en uppmaning från säkerhetsrådet, i stil med ”the Security Council reiterates/condems/requests”.¹⁰² Resolutionerna finns på samtliga FN språk, dvs. engelska, franska, spanska, ryska, kinesiska och även arabiska¹⁰³ som är det officiella språket i Syrien.¹⁰⁴ Huruvida fredsplanerna också finns översatta på arabiska har jag inte kunnat fastställa. Vad gäller genren för fredsplaner saknas ett standardiserat format för hur dessa ska utformas. Fredsplanerna är utformade som en flytande text där innehållet är sorterat under rubriker, med undantag för fredsplanen från 14 november där rubriker saknas. Precis som säkerhetsrådets resolutioner är texterna formulerade utifrån avsändaren som tredje person, t.ex. ”The ISSG reaffirms”¹⁰⁵ eller ”The participants welcomed”¹⁰⁶. Vad gäller språkbruk är både resolutionerna och fredsplanerna mycket formella, meningarna är långa och ofta uppdelade med flera kommatecken. Terminologin skulle kunna betecknas som akademisk och politisk. Ett exempel på en sådan mening kommer från artikel 5 resolution 2254. Meningen är 7 rader lång och innehåller formella ord som ”Acknowledges”, ”expeditiously” och ”auspices”.

[The Security Council] Acknowledges the close linkage between a ceasefire and a parallel political process, pursuant to the 2012 Geneva Communiqué, and that both initiatives should move ahead expeditiously, and in this regard expresses its support for a nationwide ceasefire in Syria, which the ISSG has committed to support and assist in implementing, to come into effect as soon as the representatives of the Syrian government and the opposition have begun initial steps towards a political transition under UN auspices, on the basis of the Geneva Communiqué, as set forth in the 14 November 2015 ISSG Statement, and to do so on an urgent basis.

¹⁰¹ FN- förbundet, ”Säkerhetsrådet”, publicerad 20 oktober 2010

¹⁰² FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förord & art. 3, 4

¹⁰³ FN, ”Jobba i FN”, senast uppdaterad 11 april 2012, hämtad 25 maj 2016, <http://www.fn.se/fn-info/jobba-i-fn/>

¹⁰⁴ Landguiden, ”Syrien”, hämtad 29 maj 2016, <https://www.landguiden.se/Lander/Asien/Syrien?p=1>

¹⁰⁵ ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

¹⁰⁶ ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

Texterna i resolutionerna och fredsplanerna är därmed mer anpassade för läsare med en viss erfarenhet av liknande material, och kan vara svåra att förstå för människor som inte är insatta i genren. Genom sitt språkbruk får säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG ett maktövertag gentemot människor med annan språkvana, såsom syriska kvinnor. En problematisk diskurs kan alltså maskeras av en formell stil, dels för det krävs att människor kan ta till sig ett innehåll för att därefter kunna kritisera det, dels för att en formell stil ofta uppfattas som mer trovärdig. Ett formellt språkbruk kännetecknas av neutrala formuleringar och få kontroversiella ord, vilket bidrar till att värderingar och åsikter förmedlas sakligt.¹⁰⁷

Genom att studera vilka som har tillgång till den kontext där diskursen produceras, genom analysverktygen tillträde, miljö och genre, har jag kunnat etablera att syriska kvinnor har en mycket begränsad möjlighet att påverka diskursens produktion. Diskursen uttrycks i en genre av formell karaktär, vilken gör det svårare för utomstående att ta till sig innehållet eller upptäcka underliggande diskriminerande värderingar och normer. En förutsättning för att diskursen ska bli mer inkluderande är att den är lättillgänglig för alla som berörs av den, även de kvinnor i Syrien som inte är vana vid att läsa resolutioner och fredsplaner. Dessutom produceras diskursen i forum som både är reserverade åt representanter för stater och mellanstatliga organisationer, och som rent geografiskt ligger på platser som är oåtkomliga för de flesta kvinnorna i Syrien. Av analysen framgår det att några av aktörerna bakom diskursen tar tillvara på den syriska regeringens och oppositionsgruppernas intressen, och att Syriens ständiga representant vid FN tillåts delta i diskussioner i säkerhetsrådet. Det är problematiskt att dem enda som konsulteras är privilegierade personer ur en mansdominerad sfär, såsom Syriens ständiga representant Bashar Ja'afari. Det indikerar att säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG värderar samtal med representanter för den syriska staten och de krigförande parterna högre än samtal med syriska kvinnor. Enligt Aoláin, Haynes och Cahns beror det på att aktörerna bakom diskursen förstår säkerhet och trygghet i Syrien som någonting som uppnås genom att sätta de krigförande parterna och således statens stabilitet i centrum.¹⁰⁸ I Syrien är kvinnor marginaliserade i den politiska sfären, något som enligt teoretikerna resulterat i att syriska kvinnor främst ses som offer eller aktörer i den privata

¹⁰⁷ Anna-Sofia Alklind Taylor, "Enkla språkregler", Högskolan i Skövde, hämtad 20 maj 2016, <http://www.his.se/Ar-student/Studievagledning/studieverkstan/Enkla-sprakregler/>

¹⁰⁸ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 60- 61, 68

sfären, deras erfarenheter ses inte som relevanta att ta med i en formell fredsförhandling.¹⁰⁹ Det faktum att kvinnor inte tillåts delta i produktionen av diskursen är emellertid problematisk, Aoláin, Haynes och Cahn hävdar att enda sättet att skapa ett säkert klimat för kvinnor efter en konflikt är genom att kvinnor själva får möjlighet sätta ord på sina erfarenheter och behov, och därigenom påverka konkreta reformer och policys. Detta eftersom internationella aktörers förståelse av säkerhet ofta skiljer sig åt från kvinnors egna uppfattningar.¹¹⁰ Dessvärre är syriska kvinnor inte representerade vid de förhandlingar som ligger bakom diskursen i resolutionerna och fredsplanerna. Istället reproduceras en ojämlik maktordning där kvinnor vidmakthålls i ett underläge och inte tillåts påverka den diskurs som i högsta grad påverkar deras liv och deras förutsättningar för att känna sig trygga.

4.2 Text

The ISSG acknowledged the close linkage between a ceasefire and a parallel political process.¹¹¹

[The Security Council] Acknowledges the close linkage between a ceasefire and a parallel political process, pursuant to the 2012 Geneva Communiqué, and that both initiatives should move ahead expeditiously”¹¹²

Denna del av analysen är uppbyggd kring de två mest framträdande teman som återfinns inom materialet, vilka är *stopp för våld* och *den politiska processen*. Jag har valt att utgå ifrån dessa två teman då samtliga resolutioner och fredsplaner strukturerar sina innehåll utifrån dem, och då det gång på gång framhålls att ett eldupphör och en parallell politisk process är en avgörande för att fred och säkerhet ska kunna nås i Syrien, vilket citaten ovan är exempel på. Inom varje tema kommer jag att analysera hur temat konstrueras, och till min hjälp ha van Dijks

¹⁰⁹ Moore & Talarico, 2015, s. 215, 223

¹¹⁰ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 73- 74

¹¹¹ ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

¹¹² FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, art. 5

övriga analytiska verktyg om lexikalisk stil, mått på precishet och grundantagande.

4.2.1 Stopp för våld

I resolutionerna och fredsplanerna är ett centralt tema det återkommande kravet på att konfliktens våld ska upphöra. Den typ av våld som absolut flest gånger omnämns i samtliga dokument är det beväpnade våldet mellan stridande parter, dvs. uppmaningar om att ett eldupphör ska inträffa. Vilka dessa parter är framgår t.ex. av ISSGs senaste fredsplan från 11 februari 2016, som förklarar att eldupphör ska ingås mellan alla stridande parter med undantag för de aktörer som av FN klassats som terrororganisationer.

(...) a nationwide cessation of hostilities must be urgently implemented, and should apply to any party currently engaged in military or paramilitary hostilities against any other parties other than (...) groups designated as terrorist organisation by the United Nations Security Council.

I flera dokument preciseras det också att det med parter avses den syriska regeringen och oppositionsgrupper, t.ex. i ISSGs fredsplan från 22 februari 2016 där dessa benämns som "Armed forces of the Syrian arab Republic" och "Syrian armed opposition".¹¹³ Enligt dokumenten ska ett eldupphör innebära att allt dödligt våld upphör; "there must be an end to the bloodshed"¹¹⁴; och att alla vapnen sänks; "sustained cessation of armed violence in all its forms"¹¹⁵; och "end of any indiscriminate use of weapons"¹¹⁶. Därutöver ska beväpnade grupper inte lämnas åt sitt öde utan återintegreras och få en ny roll i samhället; "this includes completion of withdrawals and addressing the issue of the disarming, demobilization and reintegration of armed groups".¹¹⁷

Förutom beväpnat våld mellan stridande grupper finns det också krav på att andra sorters våld ska upphöra. Det handlar främst om attacker på civilbefolkningen och män-

¹¹³ Står även i t.ex. Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012, FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, Art. 10. FNs säkerhetsråd, resolution 2268, 2016, art. 9. ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015.

¹¹⁴ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹¹⁵ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹¹⁶ ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

¹¹⁷ ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

niskorättskränkningar. Trots att detta är någonting som upprepas i flera gånger i varje dokument så nämns det oftast i förbifarten utan att precisera vilka attackerna är eller vilka rättigheter som ska skyddas. Exempel på detta är följande citat där det saknas konkret information om vilka rättigheter som ska skyddas; “the rights of all Syrians, regardless of ethnicity or religious denomination, must be protected”¹¹⁸; och här där de beväpnade styrkorna uppmanas att skydda civilbefolkningen, men där det inte preciseras mot vad skyddet ska gälla; “parties to armed conflict must take all feasible steps to protect civilians”.¹¹⁹ Enligt van Dijk är detta ett retoriskt knep där mått på precisitet, dvs. brist eller överflöd på detaljer i en beskrivning, påverkar huruvida det som beskrivs uppfattas som viktigt eller inte. Den generella hållningen kring vad skydd och rättigheter egentligen innefattar indikerar att den informationen anses vara mindre relevant av säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG.¹²⁰

Det finns dock några undantag där dokumenten uttryckligen skriver vad det är som ska skyddas. Det handlar då personers fysiska säkerhet t.ex. att personer som godtyckligt satts i fängelse eller kidnappats måste släppas¹²¹, och att attacker på medicinska anläggningar,¹²² skolor och personal måste upphöra¹²³, också rätten till att demonstrera och organisera sig är något som vid ett tillfälle lyfts.¹²⁴ Av primärmaterialet framgår det även att den syriska befolkningen lever under mycket svåra humanitära förhållanden och att de krigförande parterna, både syrisk regering och oppositionsgrupper, måste säkerställa att humanitära organisationer får tillträde till utsatta områden utan att riskera att bli attackerade.

[The Security Council] *Recalling* its strong condemnation in resolution 2175 (2014) of all forms of violence and intimidation to which those participating in humanitarian operations are increasingly exposed, as well as attacks on humanitarian convoys and acts of destruction and looting of their assets, and its urging of

¹¹⁸ ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015

¹¹⁹ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet. Se också i ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015, ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015. Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹²⁰ van Dijk, 1993, s. 275

¹²¹ FNs säkerhetsråd, resolution 2268, 2016, art. 9. Se också FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet. FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, art. 12. Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012. ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

¹²² FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, art. 13. FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet

¹²³ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet

¹²⁴ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

all parties involved in an armed conflict to promote the safety, security and freedom of movement of humanitarian personnel (...)¹²⁵

Bland fem fredsplaner och tre resolutioner är resolution 2258 den enda som ger en något mer detaljerad uppräknning av vilket våld riktat mot befolkningen som ska stoppas och vilka rättigheter som ska skyddas, det är också enda gången sexuellt och könsrelaterat våld räknas upp. Resolutionen gör också gällande att det är parterna, dvs. syriska regeringstrupper och oppositionsgrupper, som är våldsförövare och skyldiga att upphöra med våldsutövandet.

[The Security Council] recalling in this regard the legal obligations of all parties under international humanitarian law and international human rights law, (...) including by ceasing all attacks against civilians and civilian objects, including those involving attacks on schools, medical facilities and the deliberate interruptions of water supply, (...) arbitrary executions, extrajudicial killings, enforced disappearances, sexual and gender-based violence, as well as all grave violations and abuses committed against children.¹²⁶

Av resolutionerna och fredsplanerna framgår det alltså att beväpnat våld mellan de stridande parterna och sådant våld som direkt eller indirekt äventyrar civilbefolkningens fysiska säkerhet måste upphöra, och att det är syrisk regering och syriska oppositionsgrupper som är våldsförövarna. Enligt Aoláin, Haynes och Cahn är primärmaterialets fokus på just beväpnat våld, fysisk säkerhet och krigförande parter ett uttryck för den traditionella säkerhetsdiskursen.¹²⁷ Det traditionella säkerhetsperspektivet sätter statens säkerhet i första rum och har som sitt yttersta mål är att skapa ett stabilt klimat för statliga institutioner. Därav uppfattas aktörer verksamma i den offentliga sfären som det största hotet mot staten, och krigförande parter som det största hindret till stabilitet i det offentliga rummet.¹²⁸ Också det våld som förekommer i den offentliga sfären, dvs. på gator och inom institutioner, är ett hot som måste hanteras.¹²⁹ Det våld som uppmärk-

¹²⁵ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet. Se liknande i Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012. ISSG, "Terms of Cessation of Hostilities in Syria", 22 februari 2015

¹²⁶ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet

¹²⁷ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 60

¹²⁸ ibid. s. 63

¹²⁹ ibid. s. 60

sammas mest i primärmaterialet kan räknas till det offentliga våldet, dvs. attacker på sjukhus och skolor, godtycklig arrestering eller avrättning, att demonstrera och organisera sig, eller stridande grupper som genom beväpnade attacker kränker individers rätt till fysisk säkerhet. När resolution 2258 i sitt förord fördömer det beväpnade våldet ges en detaljerad uppräknning av vilken typ av beväpnat våld som ska upphöra:

(...) The indiscriminate use of weapons, including artillery, barrel bombs and air strikes, indiscriminate shelling by mortars, car bombs, suicide attacks and tunnel bombs, as well as the use of starvation of civilians as a method of combat, including by the besiegement of populated areas, and the widespread use of torture, ill-treatment (...) ¹³⁰

Detta är ännu ett exempel på mått på precishet, där det som anses vara särskilt viktigt beskrivs extra utförligt, i detta fall beväpnat våld, vilket van Dijk menar sker i syfte att påverka diskursmottagarnas egen syn på vilket våld som är mest allvarligt. ¹³¹ Ytterligare något att notera är den lexikaliska stil som resolutionerna och fredsplanerna använder för att diskutera våldsupphör. Militära tekniska termer används frekvent, exempel på sådana termer är; ”rockets, mortars, and anti-tank guided missiles”¹³², ”acquire territory”¹³³, ”ceasefire”¹³⁴, ”cessation of hostilities”¹³⁵, ”demobilization”¹³⁶, ”method of combat”¹³⁷ och ”besiegement”¹³⁸. Detta språkbruk vittnar om att diskursens avsändare betraktar våld och säkerhet som främst knutet till det militära och beväpnad konflikt, något som exkluderar andra förståelser av vad våld och säkerhet kan innebära. ¹³⁹

En säkerhetssyn som nästan uteslutande fokuserar på fysiskt våld i den offentliga sfären begånget av statliga aktörer eller andra stridande grupper är problematisk då den helt förbiser våld i den privata sfären och andra förståelser av vad säkerhet är och vilka

¹³⁰ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet

¹³¹ Van Dijk, 1993, s. 275

¹³² ISSG, ”Terms of Cessation of Hostilities in Syria”, 22 februari 2015

¹³³ ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016. Se också: ISSG, ”Terms of Cessation of Hostilities in Syria”, 22 februari 2015

¹³⁴ FNs säkerhetsråd, resolution 2268, 2016, art. 3, 8, 10. FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, art. 5, 6, 7, 8, 10, FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förordet.

¹³⁵ ISSG, ”Terms of Cessation of Hostilities in Syria”, 22 februari 2015

¹³⁶ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹³⁷ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förord.

¹³⁸ FNs säkerhetsråd, resolution 2258, 2015, förord.

¹³⁹ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 66

som är våldsförövare.¹⁴⁰ Aoláin, Haynes och Cahn hävdar att säkerhet innebär olika saker för män och kvinnor. Män är som mest utsatta i den offentliga sfären där det beväpnade våldet utgör ett hot mot deras fysiska säkerhet. Kvinnors otrygghet kopplas å sin sida till den privata sfären. En del av kvinnors otrygghet handlar om hot mot den fysiska säkerheten i form av könsbaserat våld och sexuellt våld i hemmet.¹⁴¹ Vid ett enda tillfälle omnämns sådant våld i primärmaterialet. Naturligtvis är det viktigt att det i en fredsprocess ställs krav på att könsbaserat och sexuellt våld ska upphöra, men det är både problematiskt att detta bara nämns en gång och att det är den enda typen av säkerhetshot specifikt riktat mot kvinnor som ges något utrymme i diskursen. Aoláin, Haynes och Cahn klargör varför detta är problematiskt med förklaringen att när en diskurs enbart värderar fysisk säkerhet innebär det också att kvinnors säkerhetsbehov formuleras mycket snävt och begränsas till enbart könsbaserat och sexuellt våld.¹⁴² Dessutom, i enlighet med van Dijks analytiska verktyg mått på precishet vittnar frånvaron av referenser till kvinnors säkerhetsbehov om att dessa inte anses vara särskilt relevanta av dem som ligger bakom diskursen.¹⁴³ Detta stämmer överens med Aoláin, Haynes och Cahns slutsats om att det traditionella säkerhetsperspektivet betraktar våld i den privata sfären som just privat och något som inte är öppet för förhandling i en fredsprocess.¹⁴⁴ Primärmaterialets smala fokus på den offentliga sfären innebär också att våldsförövare i den privata sfären osynliggörs. Det som ett statscentrerade säkerhetsperspektiv inte tar i beaktning är att de (oftast) män som stridit i konflikten har anpassats till en brutal och militariserad miljö, något som riskerar att få konsekvenser när de återvänder till sina familjer. Krig medför att det våld som funnits i samhället innan konflikten blir mer brutalt, dvs. gränsen för vad som anses vara accepterat höjs, en gräns som inte automatiskt sänks enbart för att formell fred slutits.¹⁴⁵ Att våld i den offentliga sfären upphör är alltså ingen garanti för att samhället blivit mer tryggt, utan kan i själva verket innebära att våldet bara flyttas till andra sociala platser, t.ex. den privata sfären.¹⁴⁶

Inom sfären för det offentliga våldet utsätts kvinnor i Syrien för könsrelaterat våld av både syrisk regeringstrupper och oppositionsgrupper, t.ex. i form av våldtäkter eller

¹⁴⁰ *ibid.* s. 60

¹⁴¹ *ibid.* s. 76

¹⁴² *ibid.* s. 60

¹⁴³ Van dijk, 1993, s. 275

¹⁴⁴ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 60

¹⁴⁵ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 69, 71

¹⁴⁶ *ibid.* s. 60

kidnappningar.¹⁴⁷ Resolutionerna och fredsplanerna fördömer inte uttryckligen dessa våldsdåd, men ställer ändå krav på att de stridande parterna ska upphöra med attacker på civilbefolkningen. En generös tolkning skulle därför kunna argumentera för att resolutionerna och fredsplanerna därigenom erbjuder ett visst skydd gällande kvinnors fysiska säkerhet. Dock är kvinnors säkerhet också i hög grad kopplad till hennes roll i den privata sfären, t.ex. till rollen som moder eller familjeförsörjare. Kvinnor saknar trygghet i det vardagliga livet när de inte har rätt till att arbeta eller när barnen inte får gå i skola.¹⁴⁸ I Syrien har ett stort antal män dödats eller anslutit sig till stridande grupper, vilket innebär att många kvinnor har lämnats till att försörja sina familjer. I rollen som familjeförsörjare möter kvinnor dagligen många utmaningar, både då den humanitära situationen är mycket allvarlig i Syrien och det är svårt att få tillgång till livsförnödenheter, och eftersom patriarkala strukturer diskriminerar kvinnor. I områden som kontrolleras av militanta islamister är situationen särskilt kritisk, exempelvis är kvinnor förbjudna att lämna hemmet utan sällskap av en manlig släkting vilket avsevärt begränsar ensamstående kvinnors rörelsefrihet.¹⁴⁹ Den osäkra ekonomiska situationen som många familjer lever med har också resulterat i att bortgifte av små flickor ökat dramatiskt.¹⁵⁰ Genom att värdera våldsdåd och våldsförövare kopplade till den offentliga sfären och statens säkerhet missar säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG både vidden av hoten mot kvinnors fysiska säkerhet i den privata sfären, och det faktum att kvinnors säkerhetsbehov inte enbart är fysiska utan också sociala, ekonomiska och kulturella.¹⁵¹

4.2.2 Den politiska processen

Det andra framträdande temat som återfinns i primärmaterialet rör frågan om en politisk process i Syrien. Enligt resolutionerna och fredsplanerna är en politisk process helt nödvändig för att skapa stabilitet och säkerhet i landet, artikel 4 i resolution 2258 gör gällande att situationen i Syrien ytterligare kommer försämrats om inte en politisk lösning nås; ”*Reiterates* that the situation will continue to deteriorate further in the absence of a

¹⁴⁷ Moore & Talarico, 2015, s. 230-231

¹⁴⁸ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 73

¹⁴⁹ Hibaaq Osman, 2016

¹⁵⁰ *ibid.*

¹⁵¹ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 79

political solution to the Syrian conflict (...)”. Något som återkommer inom temat är intresset av att stärka statens position och inrätta en ny politisk administration. Det ska exempelvis ske genom etablering av en tillfällig regering med full verkställande makt:

The establishment of a transitional governing body which can establish a neutral environment in which the transition can take place. The transitional governing body would exercise full executive powers.¹⁵²

Vid upprepade tillfällen betonas att de statliga institutionernas verksamhet måste fortgå, särskilt vad gäller statliga funktioner som är till för allmänheten och som ska skydda medborgarna.¹⁵³ Ytterst handlar detta om att kontrollen och makten ska återgå till staten, såsom kontrollen över militär och underrättelsetjänst, och att staten ska få våldsmonopol.

Continuity of governmental institutions and qualified staff. The public services must be preserved or restored. This includes the military forces and security services. However, all governmental institutions, including the intelligence services, have to perform according to human rights and professional standards and operate under a top leadership that inspires public confidence, under the control of the transitional governing body.¹⁵⁴

För att säkerställa att den politiska processen blir så hållbar som möjligt måste båda sidorna i konflikten, den syriska regeringen och syriska oppositionsgrupper, utgöra en del av den nya politiska administrationen.¹⁵⁵ Parterna som deltar i den politiska processen ska vidta förtroendeskapande åtgärder för att minska rädsla och misstänksamhet mellan de olika sidorna i konflikten ”*Emphasizes the need for all parties in Syria to take confidence building measures to contribute to the viability of a political process*”¹⁵⁶. Den politiska processen måste också vara inkluderande, trovärdig och sekulär samt be-

¹⁵² Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹⁵³ FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, förord. Se också; Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012. ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015. ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

¹⁵⁴ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹⁵⁵ ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015

¹⁵⁶ FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, art. 10. Se också; ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

vara landets territoriella integritet. "Syria's unity, independence, territorial integrity, and secular character are fundamental".¹⁵⁷

Aoláin, Haynes och Cahn förklarar att den statscentrerade synen på säkerhet kopplar ihop säkerhet med politisk stabilitet, vilket resulterar i att internationella aktörer i kölvattnet av en konflikt prioriterar att skapa starka statliga strukturer.¹⁵⁸ Detta springer ur en förståelse av att fenomenet konflikt är likställt med att staten förlorar kontroll och att fred är detsamma som att staten återtar kontroll.¹⁵⁹ En sådan statscentrerad syn på hur säkerhet skapas återfinns i resolutionerna och fredsplanerna. Det framgår av primärmaterialet att den politiska process som efterfrågas ytterst handlar om att stärka statens roll i samhället. Det kommer dels ske genom att statliga verksamheter och funktioner återupprättas, men också genom att tillsätta en tillfällig regering. Resolutionerna och fredsplanerna lyfter särskilt sådana åtgärder som ska säkerställa att den politiska processen blir hållbar, både genom att inkludera representanter från alla sidor av konflikten och förtroendeskapande åtgärder, och genom att våldsmonopolet återgår till staten, t.ex. genom kontroll över militären.

Primärmaterialet visar på att säkerhetsrådet och ISSG fäster stor tilltro till att stärkta statliga institutioner och etablerandet av en ny politisk administration ska medföra fred till Syrien. Aoláin, Haynes och Cahn å sin sida förhåller sig kritisk till att en sådan lösning skulle bringa säkerhet till en konfliktdrabbad kontext, särskilt för kvinnor. Teoretikerna poängterar att en politisk administration som upprättas efter en konflikt, något som i synnerhet gäller om den nya administrationen består av individer som varit delaktiga i konflikten eller varit del av det politiska etablissemang som funnits före konflikten, nästan alltid ärver de maktstrukturer som funnits före eller under konflikten.¹⁶⁰ Av detta går det då att dra slutsatsen att de patriarkala maktstrukturer som länge existerat i Syrien¹⁶¹ i själva verket reproduceras av resolutionerna och fredsplanerna som syftar till att etablera en ny regering bestående av representanter från både den nuvarande regeringen och oppositionsgrupper som stridit i konflikten. I enlighet med detta kan det därmed anses vara sannolikt att den nya politiska administrationen inte kommer ta hänsyn till kvinnors särskilda utsatthet och behov.

¹⁵⁷ ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015

¹⁵⁸ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 231, 241

¹⁵⁹ ibid. s. 229

¹⁶⁰ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 229

¹⁶¹ Moore & Talarico, 2015, s. 226- 227

Aoláin, Haynes och Cahn lyfter även en annan problematik med ett sådant endimensionellt fokus som uttrycks i primärmaterialet och som utgår ifrån att säkerhet är någonting som garanteras av en stark stat, nämligen att socioekonomiska frågor, fördelning av resurser och den privata sfären inte uppmärksammas. Dessa aspekter är dem som har störst inflytande på kvinnors upplevelse av säkerhet.¹⁶² Dessutom tar primärmaterialet inte upp det civila samhället, vilket teoretikerna menar beror på att det civila samhället främst uppfattas spela en roll för säkerhet i det långa loppet.¹⁶³ Dock innebär det en missad möjlighet, i Syrien har det civila samhället utgjort den plattform där kvinnor engagerat sig politiskt och för fred.¹⁶⁴ Det civila samhället har traditionellt sett varit bättre på att inkludera utsatta människors röster och behov, och därmed fungera som en naturlig brygga mellan det den privata och den offentliga sfären.¹⁶⁵

Det syriska folkets roll i en politisk process lyfts även den i primärmaterialet. Resolutionerna och fredsplanerna gör det väldigt tydligt att den syriska befolkningen själva ska avgöra sitt lands framtid: ”stresses again that the Syrian people will decide the future of Syria.”¹⁶⁶ Därför är det viktigt att den politiska processen utgår ifrån det syriska folkets förväntningar, vilket är någonting som upprepas i samtliga dokument.

[The Security Council reiterates] that the only sustainable solution to the current crisis in Syria is through an inclusive and Syrian-led political process that meets the legitimate aspirations of the Syrian people (...)¹⁶⁷

Detta ska dels ske genom att folket väljer vilka oppositionsgrupper som ska ingå i en fredsförhandling¹⁶⁸, men också genom att fri val ska hållas.

Free and fair elections would be held pursuant to the new constitution within 18 months. These elections must be administered under UN supervision (...) with all

¹⁶² Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 244-245

¹⁶³ ibid. s. 242

¹⁶⁴ Moore & Talarico, 2015, s. 220

¹⁶⁵ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 243-244

¹⁶⁶ FNs säkerhetsråd, resolution 2268, 2016, art. 4

¹⁶⁷ FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, förord. Se också; FNs säkerhetsråd, resolution 2268, 2016, förord & art. 4. ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015. ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016. ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

¹⁶⁸ FNs säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, förordet. Se också; ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

Syrians (...) eligible to participate.¹⁶⁹

Genom att granska citaten ovan med hjälp av van Dijks verktyg om diskursavsändarens grundantagande förstår vi att utgångspunkten för säkerhetsrådet och ISSG är att både män och kvinnor kan påverka den politiska processen. Formuleringar om att Syriens framtid och att en politisk process ska utgå ifrån folket, förutsätter att ”folket”, som inbegriper både män och kvinnor, har samma kapacitet att vara politiska aktörer. Det i sin tur tar för givet att samhället är demokratiskt och att kvinnor har samma politiska rättigheter och möjligheter som män. Detta grundantagande är problematiskt i fall där samhället inte är demokratiskt eller jämställt. Följande citat gör gällande att en politisk process måste säkerställa att alla människor har lika möjlighet, dock utgör inte kön en av de grunder som explicit räknas upp och på vilka människors rättigheter kan kränkas.

Any political settlement must deliver to the people of Syria a transition that: Offers equal opportunities and chances for all. There is no room for sectarianism or discrimination on ethnic, religious, linguistic or any other grounds.¹⁷⁰

Citatet är talande för att det inom diskursen saknas ett uttalat perspektiv på kvinnors utsatthet och utmaningar. Aoláin, Haynes och Cahn kallar ett ensidigt fokus på politiska processer och politiska rättigheter för ytlig demokrati. De förklarar att det finns flera faktorer som försvårar kvinnors politiska aktörskap och möjligheter att delta i en demokrati. Till dessa faktorer räknas att kvinnans roll traditionellt hört till den privata sfären, att röra sig i den offentliga sfären kan vara förenat med hot mot kvinnors fysiska säkerhet, kvinnor är i större utsträckning analfabeter, det kan vara svårt för kvinnor att få identitetspapper och dessutom utgör kvinnor större andelen av interna flyktingar vilket ytterligare försvårar för kvinnor att t.ex. rösta.¹⁷¹ Detta gäller även för Syrien, där kvinnor redan före konfliktens utbrott spelade en mycket marginaliserad roll i den politiska sfären trots syriska kvinnors allt högre utbildning och lön.¹⁷² Kvinnor har istället organiserat sig i det civila samhället, men där riskerat fängelsestraff då kvinnoorganisationer

¹⁶⁹ ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015. Se också; FN:s säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, art. 4

¹⁷⁰ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

¹⁷¹ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 235

¹⁷² Moore & Talarico, 2015, s. 226

är förbjudna att vara verksamma eller ta emot finansiering från andra länder enligt syrisk lag.¹⁷³ Under konflikten har kvinnor organiserat sig och deltagit i demonstrationer för att ställa krav på demokratiska reformer och att godtyckligt arresterade personer ska släppas.¹⁷⁴ Kvinnors engagemang har dock försvårats av att den stora risken att utsättas för fysiska attacker i det offentliga eller i hemmet av de stridande grupperna.¹⁷⁵ Dessutom utgörs majoriteten av Syriens sex miljoner interna flyktingar av kvinnor, vilket är en omständighet som ytterligare försvårar dessa kvinnors möjlighet att delta politiskt.¹⁷⁶

Aoláin, Haynes och Cahn förklarar att kvinnors politiska rättigheter är nära knutna till sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter.¹⁷⁷ Genom att stärka sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter tillgodoses kvinnors säkerhetsbehov och kvinnors kapacitet till politiskt aktörskap stärks.¹⁷⁸ I primärmaterialet anges det vid två tillfällen att kvinnor ska vara en del av den politiska processen: *“Encouraging the meaningful participation of women in the UN-facilitated political process for Syria”*¹⁷⁹. Primärmaterialet missar att detaljera hur kvinnors meningsfulla deltagande i den politiska processen ska garanteras, och tar aldrig upp vilka åtgärder som skulle kunna möjliggöra en sådan sak. Ur perspektiv av van Dijks analytiska verktyg om mått på precishet så indikerar detta att frågan om kvinnors inkludering i den formella fredsprocessen inte är prioriterad. I realiteten har många syriska kvinnor en mycket begränsad kapacitet engagera sig politiskt, vilket gör att primärmaterialets betoning på demokrati och politiska val klingar tomt.

Sammanfattningsvis, säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG är dem som ligger bakom diskursen och därmed har makten att definiera vad en politisk process är och vad den bör innehålla. Dessa internationella aktörer har makten att sätta ord på situationen och definiera vad som är den bästa lösningen på krisen. Temat om en politisk process har konstruerats till att innefatta dels stärkandet av staten och statliga institutioner, dels demokrati och att makten ska utgå ifrån folket. Med hjälp av Aoláin, Haynes och Cahns teoretiska perspektiv har jag emellertid kunnat problematisera dessa konstruktioner. Diskursen betonar att statliga institutioner ska stärkas, t.ex. genom att

¹⁷³ ibid. s. 220, 227-228

¹⁷⁴ ibid. s. 228-229

¹⁷⁵ ibid. s. 230-231

¹⁷⁶ ibid. s. 215

¹⁷⁷ Aoláin, Haynes & Cahn, 2011, s. 235

¹⁷⁸ ibid. s. 10

¹⁷⁹ FN:s säkerhetsråd, resolution 2254, 2015, förordet. Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

våldsmonopolet återgår till staten och genom att de krigförande parterna enas i en politisk administration. Primärmaterialet ger här prov på en statscentrerad förståelse av säkerhet, där säkerhet kopplas ihop med statens stabilitet, vilket nås genom en politisk lösning. Det i sin tur innebär att fördelning av resurser och socioekonomiska frågor inte inkluderas i en politisk process, dessa områden som är av störst relevans för kvinnors upplevelser av trygghet. Diskursen framhåller också vikten av att den politiska processen ska utgå ifrån folket, men missar att ta i beaktande att män och kvinnor har olika kapacitet till att vara politiska aktörer. För att en politisk process verkligen ska vara demokratisk måste en fredsprocess också stärka kvinnors förutsättningar till politiskt engagemang, såsom genom stärkandet av sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter.

5 Slutsatser och diskussion

5.1 Slutsatser

Genom en analys av säkerhetsrådets resolutioner och Action Group for Syria och ISSGs fredsplaner har jag kunnat etablera att den diskurs som förmedlas i det empiriska materialet domineras av en statscentrerad säkerhetssyn som marginaliserar kvinnors säkerhetsfrågor. Av analysen framgår det att syriska kvinnor har liten eller ingen möjlighet att påverka diskursen. För det första sker diskursens produktion på platser i västvärlden dit de flesta syriska invånare har svårt att resa, för det andra uttrycks diskursen inom en genre som utomstående kan ha svårt att ta till sig och därigenom diskutera och kritisera. Dessutom har syriska kvinnor begränsad tillgång till den kontext där diskursen produceras. Inom de forum där diskursen formas har endast representanter från stater och mellanstatliga organisationer, bland vilka Syrien inte finns representerad, rösträtt. Det är dessa internationella aktörer som genom sin privilegierade tillgång till kontexten där diskursen produceras har makt att definiera vad som är säkerhet och hur det ska nås i Syrien. Kvinnorna saknar alltså inflytande i beslut som direkt påverkar deras förutsättningar till att känna trygghet. Detta är enligt van Dijk ett tydligt exempel på maktmissbruk från diskursavsändarnas sida, som bidrar till kvinnors ojämlika position.

Primärmaterialet avslöjar att den gällande uppfattningen är att säkerhet i Syrien bäst nås genom att det fysiska våldet upphör och genom en politisk process för att stärka de statliga institutionerna. Den syn på säkerhet som säkerhetsrådet Action Group for Syria och ISSG förmedlar är kopplad till fysiskt och beväpnat våld där syriska regeringstrupper och syriska oppositionsgrupper utgör våldsutövarna. Detta är ett exempel på en statscentrerad och militariserad säkerhetssyn som prioriterar säkerhetshot mot staten och statliga institutioner. Vad gäller kvinnors säkerhet uppmärksammas det sexuella våldet, men också den svåra humanitära situationen som drabbar hela befolkningen väldigt hårt. Andra typer av våld som främst kvinnor utsätts för, såsom våld inom den privata sfären eller andra potentiella våldsförövare såsom hemkomna män som varit soldater, uppmärksammas inte i diskursen. Det saknas också en insikt om att säkerhet kan inne-

fatta andra saker än enbart våld, t.ex. har många syriska kvinnor fått ta över rollen som familjeförsörjare vilket innebär att goda socioekonomiska förutsättningar är helt centrala för att kvinnorna ska uppleva trygghet. Utöver att våldet ska upphöra ställer säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG krav på att en politisk process ska äga rum. Denna politiska process syftar ytterst till att stärka staten, t.ex. genom att staten återtar kontroll över militären och andra statliga funktioner, och genom en ny politisk administration med representanter för både den nu sittande regeringen och oppositionsgrupper. Den politiska processen fokuserar främst på statens stabilitet, frågor som är viktiga för kvinnors säkerhet exempelvis resursfördelning och socioekonomiska förutsättningar tycks inte betraktas som relevanta. En politisk process ska också bygga på folkets förväntningar, folket ska t.ex. kunna påverka genom politiska val. Dock missar säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG att kvinnor inte har samma kapacitet att vara politiska aktörer i ett samhälle som länge marginaliserat kvinnans roll i det offentliga. Ett ensidigt fokus på politiska rättigheter, utan att samtidigt stärka sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter, cementerar kvinnors ojämlika position och marginaliserar deras säkerhetsbehov.

Som analysen visat saknar diskursen genomgående ett perspektiv på att män och kvinnor har olika säkerhetsbehov och förutsättningar för att vara politiska aktörer. Diskursens smala fokus på staten och den offentliga sfären resulterar i att kvinnors särskilda säkerhetsbehov osynliggörs. I ljuset av detta framstår det som ännu viktigare att kvinnor konsulteras om sina behov och sina intressen. Som Aoláin, Haynes och Cahn hävdar är enda sättet för en fredsprocess att utveckla rättvisa policys och åtgärder genom att låta kvinnor själva sätta ord på sina erfarenheter och delta i beslutsfattande forum. Vad gäller utformandet av säkerhetsrådets resolutioner och Action Group for Syrias och ISSGs fredsplaner saknar syriska kvinnor substantiellt inflytande och tillåts inte uttrycka sina säkerhetsbehov, varigenom deras säkerhet marginaliseras. För att diskursen ska vara inkluderande krävs det följaktligen att hänsyn tas till kvinnors säkerhetsbehov och att kvinnor tillåts uttrycka sina säkerhetsbehov genom att aktivt delta i produktionen av diskursen.

5.2 Diskussion

Undersökningen har visat att diskursen i FNs säkerhetsråds resolutioner och i Action Group for Syrias och ISSGs fredsplaner uttrycker en statscentrerad säkerhetssyn som osynliggör alternativa förståelser av säkerhet såsom säkerhet kopplat till den privata sfären eller socioekonomiska dimensioner vilka är centrala säkerhetsfrågor för kvinnor. Den statscentrerade säkerhetssynen fokuserar enbart på våld i den offentliga sfären vilket i sin tur leder till att klyftan mellan den offentliga och den privata sfären cementeras och kvinnors ojämlika position likaså. Säkerhetsrådet, Action Group for Syria och ISSG har genom sin kontroll över diskursen makt att definiera vad som är säkerhet, vilket i primärmaterialet har begränsats till bl.a. stabilitet för statliga institutioner och en ny politisk administration, reformer som gör lite för att förändra patriarkala strukturer i samhället. Syriska kvinnor saknar inflytande över diskursen i någon substantiell mening, de har ingen möjlighet att själva sätta ord på sina upplevelser och behov vilket ytterligare marginaliserar deras säkerhet.

I sin forskning har Kara Ellerby funnits att det skett en kvantitativ och kvalitativ ökning av inkludering av kvinnors säkerhetsfrågor i fredsprocesser från de senaste åren, vilket hon förklarar med att FN antagit flera resolutioner som betonar vikten av att inkludera kvinnors säkerhet. Dessvärre bekräftar de resolutioner och fredsplaner som jag har analyserat inte det mönstret, tvärtom har jag funnit att det inom det empiriska materialet helt saknas en förståelse för att krig drabbar män och kvinnor olika och att män och kvinnor har olika säkerhetsbehov som måste tas i beaktande. Min studie verifierar snarare det mer dystra perspektiv som finns representerat inom forskningsfältet om att kvinnors säkerhet i fredsprocesser inte får den uppmärksamhet det förtjänar av internationella aktörer. Nadine Puechguirbals forskning föreslår, precis som min egen studie, att kvinnors säkerhetsbehov som kan kopplas till den privata sfären ses som just ”privata” och inte relevant för att skapa stabila samhällsstrukturer. De typer av säkerhetshot som mitt empiriska material faktiskt lyfte och som uttryckligen benämndes som ett hot mot kvinnors säkerhet var det sexuella och könsbaserade våldet, dvs. fysiskt våld som skett i konflikten, som krigsvapen eller som ett resultat av ökade våldsnivåer. Detta resultat går rakt emot vad Miriam J. Anderson funnit i sin studie av fredsavtal, där det framgick att våld och rättighetskränkningar i anslutning till konflikten var minst vanligt

förekommande. Kanske kan våra motsatta slutsatser ha sin förklaring i att jag inte undersökt regelrätta fredsavtal, utan resolutioner och fredsplaner, eller, vilket är mer sannolikt ur perspektiv av Aoláin, Haynes och Cahn, så är frågan om genus inte prioriterad av aktörerna bakom diskursen i mitt empiriska material.

Tidigare forskning, t.ex. Azza Karams undersökning, om kvinnor och fredsprocesser har visat att det är problematiskt att kvinnor ses som offer i konflikten snarare än aktörer, då det leder till att färre kvinnor inkluderas på beslutsfattande poster inom fredsprocesser. Min analys är enig om den slutsatsen, men nyanserar bilden och visar att kvinnor visserligen måste börja ses som politiska aktörer men att fredsprocesser dessutom måste förstå kvinnors kompletta och komplexa roll som offer. Först när alla dimensioner av hot mot kvinnors säkerhet tas i beaktande, och kvinnor tillåts delta på lika villkor som män i ledande positioner inom fredsbyggande, kan ett demokratiskt, rättvist och jämlikt samhälle börja formos.

Min undersökning har bara kunnat dra slutsatser utifrån det begränsade empiriska material som granskats, dvs. tre FN resolutioner och fem fredsplaner, och säger därmed endast någonting om hur kvinnors säkerhetsbehov marginaliseras i den diskursen som däri kommer till uttryck. Det faktum att jag funnit att diskursen verkar exkluderande gentemot kvinnors intressen föranleder frågor om på vilka andra sätt som kvinnors säkerhet marginaliseras inom den syriska fredsprocessen. Vilken hänsyn tar exempelvis NGOs eller nationella och lokala fredsinitiativ till kvinnors säkerhetsbehov? Och vilken hänsyn tar egentligen den syriska fredsprocessen till andra marginaliserade grupper i samhället? Jag har inte försökt kartlägga vilka olika säkerhetsbehov som olika kvinnogrupper i Syrien har, t.ex. kvinnor från minoritetsgrupper. Detta är emellertid en mycket viktig forskningsfråga som bör undersökas för att öka kunskapen om olika kvinnors marginalisering och därigenom hur fredsprocessen kan bli mer inkluderande.

Referenser

Artiklar

Afshar, Haleh. "Women and wars: some trajectories towards a feminist peace", *Development in Practice*, Volume 13, Nr. 2 & 3, 2003, s. 178-188

Charles, Lorraine & Denman, Kate. " 'Every knot has someone to undo it.' Using the Capabilities Approach as a lens to view the status of women leading up to the Arab Spring in Syria", *Journal of International Women's Studies*, vol 15, no 5, 2012, s. 195-210

Ellerby, Kara. "(En)gendered Security? The Complexities of Women's Inclusion in Peace Processes", *International Interactions*, 2013, Vol. 39 nr. 4, s. 435-460

Karam, Azza. "Women in War and Peace-building: The Roads Traversed, the challenges Ahead", *International Feminist Journal of Politics*. Apr2001, Vol. 3 nr. 1, s. 2-25

Mertus, Julie och Sajjad, Tazreena. " Women and Peace Processes: Contributions from Gender Studies and Peace studies", *Conference papers International Studies Association*, 2008, s.1-30.

Moore, Catherine & Talarico, Tarsila. "Inclusion to Exclusion: Women in Syria" *Emory International Law Review*, 2015, Vol. 30, nr. 2, s. 213- 260

Puechguirbal, Nadine. "The cost of ignoring gender in conflict and post-conflict situations: a feminist perspective", *Amsterdam Law Forum*, 2012, Vol. 4, nr. 1, s. 4-19

Teun A. van Dijk, "Principles of Critical Discourse Analysis", *Discourse and Society*, 1993, vol. 4 nr 2, s. 249-283

Tinde, Tina Gry. "Top United Nations Peacebuilders and Advocacy for Women, Peace, and Security" *Refugee Survey Quarterly*. Jan2009, Vol. 28 Issue 1, p140-150

Zohra, Moosa & Rahmani, Maryam & Webster, Lee. "From the private to the public sphere: New research on Women's participation in peacebuilding", *Gender & Development*, Nov2013, Vol. 21, nr. 3, s. 453-472

Böcker

Andersons, Miriam J., *Windows of Opportunity: How Women Seize Peace Negotiations for Political Change*, Oxford scholarship online, 2016 e-book

Fionnuala Ní Aoláin, Dina Francesca Haynes och Naomi Cahn, *On the Frontlines: Gender, War and the Post-conflict Process*, 2011, Oxford University Press, e- book

Laura Sjoberg (ed.) *Gender and international security*, Routledge, 2010

Databas

United Nations Bibliographic information System, sökord ”sres2254 (2015)”, hämtad 25 maj 2016,
[http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?profile=voting&index=.VM&term=sres2254%20\(2015\)](http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?profile=voting&index=.VM&term=sres2254%20(2015))

United Nations Bibliographic information System, sökord ” S/RES/2258 (2015)”, hämtad 25 maj 2016,
<http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?session=146M166R38K04.42201&menu=search&aspect=power&npp=50&ipp=20&spp=20&profile=voting&ri=1&source=%7E%21horizon&index=.VM&term=S%2FRES%2F2258+%282015%29&x=0&y=0&aspect=power>

United Nations Bibliographic information System, sökord ”S/RES/2268 (2016)”,
<http://unbisnet.un.org:8080/ipac20/ipac.jsp?session=146M166R38K04.42201&menu=search&aspect=power&npp=50&ipp=20&spp=20&profile=voting&ri=2&source=%7E%21horizon&index=.VM&term=S%2FRES%2F2268+%282016%29+++++++&x=11&y=7&aspect=power>

Fredsplaner

Action Group for Syria, Final Communiqué, 30 Juni 2012

ISSG, Joint Communiqué, 30 oktober 2015

ISSG, Joint Communiqué, 14 november 2015

ISSG, Joint Communiqué, 11 februari 2016

ISSG, “Terms of Cessation of Hostilities in Syria”, 22 februari 2015

Internetsidor och artiklar

Beaumont, Peter & Malik, Shiv, ”Syria crisis: Geneva talks sound death knell for Assad regime”, *The Guardian*, 1 juli 2012
<http://www.theguardian.com/world/2012/jul/01/syria-crisis-geneva-talks-assad>

FN förbundet, ”Jobba i FN”, senast uppdaterad 11 april 2012, hämtad 25 maj 2016
<http://www.fn.se/fn-info/jobba-i-fn/>

FN- förbundet, ”Säkerhetsrådet”, Publicerad 20 oktober 2010, Uppdaterad 15 april 2015, hämtad 15 maj 2016
<http://www.fn.se/fn-info/om-fn/organisation/huvudorgan/sakerhetsradet/>

Globalis, ”Syrien”, senast uppdaterad 10 februari 2016, hämtad 25 maj 2016
<http://www.globalis.se/Konflikter/Syrien>

Landguiden, ”Syrien”, hämtad 29 maj 2016
<https://www.landguiden.se/Lander/Asien/Syrien?p=1>

Osman, Hibaaq “This is the brutal effects of war on women of Syria”, Independent, publicerad 29 januari 2016, hämtad 28 maj 2016, <http://www.independent.co.uk/voices/this-is-the-brutal-effect-of-war-on-the-women-of-syria-a6841856.html>

United Nations, ”Current Members”, hämtad 25 maj 2016
<http://www.un.org/en/sc/members/>

United Nations, ”Meetings”, hämtad 25 maj 2016
<http://www.un.org/en/sc/meetings/>

United Nations Association of the United States of America, “Preambulatory and Operative Clauses”
<http://www.unausa.org/global-classrooms-model-un/how-to-participate/model-un-preparation/resolutions/preambulatory-and-operative-clauses>, hämtad 25 maj 2016

UN News Centre, “UN-backed Action Group agrees on measures for peaceful transition in Syria”, 30 juni 2012, hämtad 25 maj 2016
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42367#.V0WPcVdGNmI>

Security Council Report ”Syria ”, publicerad 29 februari 2016, hämtad 29 maj 2016,
http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2016-03/syria_29.php

Sommarström, Johan-Mathias. ”Svår väg från krigets Syrien till Sverige”, Sveriges Radio, 19 januari 2015, hämtad 6 maj 2016
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6071726>

Taylor, Anna-Sofia Alklind. “Enkla språkregler”, Höskolan i Skövde, hämtad 20 maj 2016,
<http://www.his.se/Ar-student/Studievagledning/studieverkstan/Enkla-sprakregler/>

Mötesprotokoll

Protocol of Security Council 7588th meeting, 18 december 2015, S/PV.7588
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7588

Protocol of Security Council 7595th meeting, 22 december 2015, S/PV.7595
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7595

Protocol of Security Council 7634th meeting, S/PV.7634,
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7634

Rapport

Badael foundation och Kvinna till Kvinna. “ ‘Peacebuilding defines our future now’ A Study of Women’s Peace Actvisim in Syria”, 2015,

http://badael.org/wp-content/uploads/2015/10/Syria_october22.pdf

Resolutioner

FNs säkerhetsråd, resolution 2254, S/RES/2254 (2015), 18 december 2015

FNs säkerhetsråd, resolution 2258, S/RES/2258 (2015), 22 december 2015

FNs säkerhetsråd, resolution 2268, S/RES/2268 (2016), 26 februari 2016